

DELAVSKA ENOTNOST

Leto II., šte. 42

Ljubljana, 18. oktobra

Izhaja vsak petek — Cena Din 2.—

Iz predvolivnega govora tov. Mihe Marinka

Volitve, ki so pred nami, predstavljajo samo zaključek dejanja, s katerim bo dovršena popolna demokratizacija naše oblasti

Tovariši in tovarišice, volivci mesta Ljubljane!

Stojimo zopet pred pomembnim dogodkom. 27. oktobra si bo slovenski narod prvič v svoji zgodovini izvolil svojo Ustavodajno skupščino. Volitve, ki so pred nami, predstavljajo samo zaključno dejanje, s katerim bo dovršena popolna demokratizacija naše oblasti. Gre pri teh volitvah samo za formalno in dejansko izvedbo pridobitve, ki nam je določena in zagotovljena v zvezni ustavi, gre za dokončno oblikovanje slovenske državnosti, za zakonito oblikovanje suverenosti našega naroda, gre za oblikovanje nacionalne individualnosti enakopravnega slovenskega naroda v okviru skupne državne tvorbe bratskih jugoslovanskih narodov, ki je edina in osnovna garancija v vseh oziroma popolnega obstoja vsakega naroda v naši skupnosti. Naše volitve so nov dokaz, da nacionalne individualnosti in enakopravnosti ne bi mogle biti brez tistega našega velikega plebsicit, ki smo ga izbojevali v štiriletni osvobodilni vojni, brez zmage ljudske demokracije, brez odstranitve protiljudskih zajedalcev in izkoriščevalcev oblasti. Naše volitve bodo znova dokazale, da je v Jugoslaviji za vedno odstranjena vsakršna možnost, da bi kateri koli od jugoslovanskih narodov gospodarsko ali politično zatiral druge narode.

V odlokih o zvezni in republiški gospodarski dejavnosti in o gospodarstvu lokalnih ljudskih odborov ter o načinu, kako bodo po novem grajeni zvezni, republiški in lokalni gospodarski načrti in proračuni, se vidi, kako bo nacionalna individualnost in državnost vsake republike poleg pravne tudi dejansko lastno gospodarsko podlago.

Mimogrede omenim, da skuša peščica naših nasprotnikov namen teh volitev poraziti, da skuša razširiti med volivce tako mnenje, da naj bi te volitve predstavljale nekak plebsicit, v katerem naj bi se ljudstvo odločilo za ali proti pridobitvi narodno osvobodilne borbe, za ali proti današnji družbeni ureditvi.

To je eden od bednih potkusov nasprotnikov, ki pa je že vnaprej obojben na poraz, kajti plebsicit, ki si ga oni predstavljajo, je bil že izvršen. Izvršen je bil v dolgi in težki ter strašni štiriletni narodni osvobodilni borbi, v kateri je slovenski narod v najtesnejši povezanosti z ostalimi jugoslovanskimi narodi izvojeval končno zmago ter se v tej borbi plebsicitarno odločil za novo ljudsko obliko družbene ureditve. Vsa naša nadaljnja borba in zmaga, tako na političnem področju, zlasti zmaga na volitvah v Ustavodajno zvezno skupščino lanskega leta, s čimer so naši narodi dovršili svojo revolucionarno ljudsko demokratično zakonitost — kakor vsi ogromni uspehi na področju naše gospodarske obnove, so samo nadaljnje utrjevanje in formalna potrditev te plebsicitarne odločitve, za katero so se naši narodi že odločili in zmagali z orožjem.

Vsi narodi Jugoslavije volijo ta čas svoje republiške Ustavodajne skupščine. Dejstvo, da se volitve vrše povsod istočasno, kaže enakost in čvrsto povezanost jugoslovanskih narodov v skupno državno tvorbo. Te volitve ne morejo imeti plebsicitnega pomena že enostavno iz tega razloga, ker so nasprotniki tako slabi, da niti niso mogli stopiti na odprto areno volivne borbe s svojimi protikandidati. Toda vseno imajo te volitve važen notranji in zunanjepolitični namen.

Notranjopolitični pomen teh volitev leži v tem, da se bodo naši narodi formalno poslovili od velike skupne pridobitve dokončne demokratizacije naše oblasti ter v tesni in harmonični skladnosti naše bratske skupnosti, kar vse bo tvorilo novo demokratično podlago za veliki polet ter sproščeno vseh naših skupnih ustvarjalnih energij za lepšo bodočnost.

Zunanjepolitični pomen naših volitev pa bo v tem, ker bodo po eni strani manifestacija naše demokratičnosti za tiste narode, ki še ne uživajo take svobode kot mi, in bodo pomenile nadaljnji porast simpatij ljudskih množic in svobodoljubnih narodov. Istočasno bodo po drugi strani demonstracija proti našim preostalim sovražnikom in nasprotnikom. Z našimi volitvami bomo demonstrirali odločno voljo, da se zoperstavljamo vsem poizkusom okrnjevanja naših pravic ter vsem poizkusom omejevanja naših pridobitev. V zunanjepolitičnem pogledu se bo ob naših volitvah izvršila nadaljnja diferenciacija med našimi prijatelji in zavezniki na eni strani ter našimi nasprotniki, to je preostalimi fašisti in nosilci fašističnih in imperialističnih načinov vladanja na drugi strani. Saj je čisto naravno in razumljivo, da imamo poleg prijateljev in zaveznikov tudi nasprotnike, in je nemogoče, da ne bi imeli tudi sovražnikov.

Da je tov. Marinko govoril o naših prijateljih — državah, kjer je ljudstvo vzelo oblast v svoje roke in si izgradilo novo demokracijo, ter o sovražnikih, ki jih predstavlja tenka plast imperialističnih krogov, katerim je naša demokracija trn v peti, ker je za demokracijo, v kateri zmagajo vsi oblasti delavci, kmetje in delovna inteligenca. Poudaril je, da so naši sovražniki imeli možnost, da izkoristijo

volitve, ker zahteva naš navdse demokratični zakon samo 50 podpisov za postavitev kandidature. Toda oni niso mogli izkoristiti te prilike, ker ne pomenijo ničesar.

Tov. Marinko je omenil, da se je v tem času lahko vsakdo prepričal, da stoji naša nova država na najbolj trdnih temeljih, ki jih kaka država sploh more imeti, kajti naša država in Titova politika vzbujata občudovanje in simpatije demokratičnih in svobodoljubnih narodov. Nastop naše delegacije na mirovni konferenci in nastopanje naših iskrenih sovjetskih zaveznikov pa je do golega razkrinkalo vse manevre zastraševanja z novo vojno, s katerimi so hoteli imperialisti zadostiti svojemu osvajačnemu apetitu.

V svojem govoru je tov. Marinko razkrinkal tudi tiste sovražnike, ki se še danes poslužujejo verskih čustev našega ljudstva in izkoriščajo vero v namene političnega boja proti ljudski oblasti. Poudaril je, da tisti, ki poslušajo glasove temnih elementov, ki govorijo, da bi duhovnikov ne smeli soditi z enako mero, kot vsakega drugega državljan, ki se pregreši proti naši ustavni zakonitosti, ne razume naše ljudske demokracije in principa, da je pred zakonom vsakdo odgovoren enako, brez ozira na stan, narodnost, poklic in družbeni položaj. Vsako natelevanje o preganjanju vere izvira iz sovražnega tabora, od tistih, ki so življenjsko zainteresirani na izpremebi današnjega družbenega reda.

Naši uspehi so veliki, je dejal tov. Marinko, toda še bolj stopajo ti uspehi v ospredje, če pogledamo v ostale države na severu in zapadu, kjer si ljudstvo ne vlada samo, temveč ječi pod jarmom zajedalcev. V teh državah vlada brezposelnost, vrednost denarja pada, prehrana ni urejena.

Tu in tam naletimo tudi še na skrite nasprotnike, ki so se ugnedili v našem državnem aparatu. Take poedine zmede v našem oskrbovalnem aparatu ne izvršajo vedno samo iz neznanja in trenutnih težav. Če se te dni pred volitvami zmeda v kakšni panogi celo še poveča, potem so za tem čisto gotovo skrili prsti nasprotnika. Vsi glasovi zaskrbljenosti in napovedi, da bo prišlo do večjega pomanjkanja tega ali onega predmeta prehrane ali širše potrošnje, so brez vsake osnove in izvršajo samo od skrilih nasprotnikov, ki se poslužujejo kakršnih koli, pa tudi najbolj brezvestnih sredstev, samo da bi posledice koristile njim. Ker jim ni uspelo z njihovim prišepetavanjem, čes voina bo, ker so to dogodki sami jasno razkrili, so si izmislili drugo sredstvo. Začeli so prišepetavati: lakota, pomanjkanje.

Da ne bi bilo nobenega največja, ki bi tem glasovom nasedel in bi se zaradi takih glasov ne opredelil pri volitvah tako, kot odgovarja njegovim stvarnim interesom, je navedel tov. Marinko nekaj podatkov o naši prehrani, ki spodbujajo vsako podlago kakršni koli zaskrbljenosti zaradi prehrane.

Ob našem načrtnem gospodarstvu, ki ga uvajamo, je naše vodilo, da ne znižujemo življenjskega standarda, marveč ga zvišujemo, in na tej osnovi stremimo za racionalno izkoriščanje vseh naših virov za dvig osnovne gradnje našega gospodarstva, to je naše industrije.

Težave so brez dvoma še. Toda z našim načrtovanjem, ki ga uvajamo v vse naše gospodarstvo, uspešno premagujemo vse težave in naša perspektiva bo z vsakim letom lepša. Mi imamo uspehe, ker imamo na razpolago sredstvo naše kritike ter voljo številnih naših aktivistov, da se čim hitreje vnesemo red v naše poslovanje. To je najučinkovitejši način, ki omogoča vsakomur konstruktivno sodelovanje, to je osnovno bistvo naše ljudske demokracije, ki se održi v vsem našem družbenem življenju.

Ponekod se šopirijo razni komolčarji na terenu z dvomljivo preteklostjo, ki nastopajo oblastno in s svojim ponašanjem in škodljivim delom povzročajo upravičeno nezadovoljstvo med ljudmi. Oblike naših organizacij stalno izboljšujemo. V kombinaciji naporov z vrhu in pomoči od volivcev mi uspešno prebolevamo težave rasti naših novih kadrov, da bi dorasli potrebam, ki jih nalaga naša stvarnost, da bi bili dorasli nalogam, ki so jim zaupane.

Naš volivni program so naše dosedanje ustvaritve, neše delo ter naši izgledi za bodočnost, za katere želimo, da bi bili vsakomur jasni. Največje težave v prehrani so za nami, uspelo nam je dvigniti produkcijo na zavidanja vredno višino, solidnost naše gospodarske osnove je nesporna, naš dinar ima vedno večjo vrednost. Realna vrednost plač delavca, nameščena in uradnika z zniževanjem cen naših industrijskih produktov uspešno raste in uspešno se otrešamo anarhije starega kapitalističnega gospodarstva. Brezposelnost tako rekoč ni. Nasprotno, težave imamo zaradi občutnega pomanjkanja delovne sile. Naš finančni položaj nam ustvarja mnogo večje možnosti, kot jih lahko uresničimo glede na razpoložljivi gradbeni material — na delavce, tehniko in organizacijo naše gradnje. Stanovajska kriza je na splošno občutna in nam zato nalaga dolžnost, da čim hitreje pristopimo h graditvi novih stanovanj, obenem pa bomo gradili osnovne objekte,

namenjene naši industrializaciji ter fabrikaciji osnovnega gradbenega materiala in produkcijskih strojev. Šele z dvigom našega osnovnega gospodarstva, z dvigom naše težke industrije lahko računamo še na večjo možnost razvoja naše lahke industrije in zadovoljitve širokih ljudskih potreb.

Naš velik uspeh tvorijo zblizanje med mestom in deželo. Razlike med mestnim in kmečkim prebivalstvom padajo. Zaradi udarniškega poleta padajo cene industrijskim izdelkom, kar naš kmet danes v veliki meri že občuti prav tako blagodejno, kot občuti blagodejno izbrisi dolgov in znižanje davkov.

Značilno za našo volivno kampanjo, ki se bistveno razlikuje od načinov agitacije v starih, težkih časih, je dejstvo, da morajo naše volivne priprave iti v korak z našimi napori za gospodarsko izgradnjo. Naše volitve ne smejo niti malo zavreti tempa našega gospodarskega izpolnjevanja in naših velikih in odločnih priprav za prihajajoči gospodarski načrt — naš državni proračun. Naše volitve padajo ravno v čas, ko morajo vsi naši organi oblasti na osnovi zakona o ljudskih odborih, odloka o državnih podjetjih zveznega in republiškega značaja, značaja okrožnih, okrajnih in mestnih odborov, in na osnovi smernic gospodarskega sveta za bodoči gospodarski načrt in letni proračun pospešeno delati na tem, da se razvije in vključi v načrt vsa naša ustvarjalna energija in vse naše produkcijske možnosti. Za vse to imamo na razpolago prav kratak rok in nas volitve pri tem delu ne smejo zadrževati. Gremo proti koncu tega leta, ko moramo dokončati dela, predvidena za to leto. Ob tem našem ogromnem zaletu in velikih uspehih ter ustvaritvah gremo ponosno naprej, pri čemer so naši nasprotniki podobni bednim kužnikom, ki lajajo izza plot. To lajanje pa nas seveda ne bo motilo. Pri teh volitvah nam gre za to, da pokažemo našo veliko pot v vsem preostalim dvonljivcem in malodušnežem, ki so še morda pod vplivom nasprotnikov, in jim pomagamo, da se otresejo tega vpliva in se pridružijo naši vseljudski ustvarjalni armadi. Gre nam za to, da se odstranijo vsa mala, osebna nezadovoljstva in da si tudi oni pridobijo vero v to, da ni nobenega upravičenega problema, ki bi bil v nasprotju s celokupnostjo naših interesov ljudske države, ki bi ostal nerešen.

Upravičeno je zato pričakovanje in prepričanje, da se bo vse slovensko ljudstvo pokazalo vredno svoje politične zrelosti in da bo Slovenija pokazala ob volitvah vso svojo neprodušnost za kakršni koli sovražni vpliv iz zapadnega sveta. Zlasti pa je upravičeno prepričanje, da se bo Ljubljana s svojo volivno udeležbo izkazala vredno naziva mesta — heroja, naziva, ki si ga je pridobila v dobi okupacije s svojim čudovitim odporom proti fašističnim in nacističnim okupatorjem ter njihovim podlim, krvoločnim belo- in piavogardističnim valptom. Upravičeno je prepričanje, da se bo Ljubljana odlikovala ob teh volitvah prav tako, kot se je odlikovala ob vseh dosedanjih političnih manifestacijah ter vseh manifestacijah rodoljublja za naše neosvojenega kraja, da bo svojo politično zrelost dokazala tudi sedaj prav tako, kot jo dokazuje v vseh svojih gospodarskih naporih za obnovo ter v svojem delovnem poletu. Ljubljana bo manifestirala svojo voljo za jugoslovansko enotnost, demonstrirala pa proti tistim, ki odrekajo pravice slovenskemu narodu s tem, da bo enodušno glasovala za kandidate OF.

Naj živi Osvobodilna fronta!
Naj živi Ustavodajna skupščina LR Slovenije!

Naj živi FLRJ pod vodstvom maršala Tita! (Dolgotrajno ploskanje in vzkljiki.)

Predvolivno zborovanje na Kongresnem trgu

Volitve in naše naloge

Le še nekaj dni nas loči od dne, ko bo slovensko ljudstvo pristopilo k volivnim skrinjicam in izvolilo svoje kandidate v prvi slovenski parlament, v katerem se bo dalje gradila slovenska državnost v okviru Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Ni delovnega človeka, kateri je doživljal zatiranje delavskega razreda v stari Jugoslaviji, ki mu že same priprave na volitve v naši svobodni državi ne bi vzbujale občutka sproščeniosti in zadovoljstva. Hodiš po deželi, govoriš na zborovanjih, poslušaj, kako ljudstvo svobodno razpravlja o notranjih in zunanjih problemih, ki se tičejo naše države, daje predloge za nadaljnji procvit našega gospodarstva in vedno znova ugotavljaš: to je svoboda, to je resnična svoboda; samo ljudstvo, ki je v resnici svobodno, ljudstvo, ki se je osvobodilo svojih zatiralcev, ljudstvo, ki je dejansko gospodar na svoji zemlji, lahko razpravlja tako — drugače to ni mogoče!

To jesen bo minulo osem let, kar je v stari Jugoslaviji delovno ljudstvo zadnjikrat volilo. Kakšna razlika med volitvami takrat in danes! Takratni klerofašistični režim je preganjal kandidate, ki jih je delovno ljudstvo izbralo iz svoje srede, prepovedoval jim je zborovanja, policijski agenti so jim kakor lovski psi vedno sledili. Volitve so bile javne, kdor je glasoval za kandidate delavsko-kmečke liste, je v mnogih primerih lahko računal na gotovo izgubo službenega mesta. Kaj je v stari Jugoslaviji pomenilo tik pred zimo izgubiti službo, si je lahko predstavljati. Ne samo zavedni delavci, temveč vsi pošteni rodoljubi so v letu 1938., ko so se te volitve vršile, s skrbo gledali v bodočnost. S severa in zapada se je že čutil pritisk fašizma na naše meje. Toda izdajalski profašistični politiki stare Jugoslavije niso iskali zaščite za narode Jugoslavije v Sovjetski zvezi, kjer bi jo edino mogli najti, temveč so se vezali s stoletnim sovražnikom naših narodov — nemškimi in italijanskimi imperializmom in fašizmom. Reakcionarni zunanji je odgovarjala reakcionarna notranja politika. V jeseni leta 1940. je reakcionarna klika stare Jugoslavije oropala naše delavstvo zadnjega sredstva, s katerim se je borilo za izboljšanje življenjskih pogojev: vzela mu je njegove strokovne organizacije. Na tem mestu mi prihajajo na misel besede, ki jih je pokojni veliki Lenin svoječasnno izrekel sovjetskemu delavstvu: »Kadar naletite na težave in ugotavljate, da pri nas ni še vse tako, kakor bi mi želeli, spomnite se, kako je bilo takrat, ko je zatirani delavski razred ječal pod bičem kapitalističnih izkoriščevalcev v zatiralec.«

Tudi danes še obstajajo v svetu imperialistične klike, katerim se cedijo sline po nadvladni nad svetom in še posebej nad malimi narodi. Toda narodi Jugoslavije niso več figura na šahovski deski mednarodnih imperialistov. Enotnost naših narodov, naša vojska, znana širom po svetu po svojem legendarnem junaštvu, po svoji zvestobi do ljudstva, — naša hrbenica Sovjetske zveze in njena nepremagljiva Rdeča armada, narodi, ki so se v tej vojni osvobodili in imamo z nekaterimi izmed njih po zaslugi maršala Tita voljaško pogodbo o medsebojni pomoči in končno simpatije vseh svobodoljubnih narodov sveta do nove Jugoslavije — vse to govori dovolj jasno, da pomenijo narodi Jugoslavije za imperialistične osvajalce kisle grozdje in še to tako visoko, da ga ne bodo mogli doseči. Ali si je mogoče zamisliti boljše jamstvo za našo neodvisnost, za nadaljnji gospodarski in kulturni razvoj, kot ga imamo danes? Ne, to je nemogoče!

»V Franciji so ljudje mračni in zaskrbljeni, v Jugoslaviji pa veseli« — to so ugotovili naši izseljenci, ki so se te dni nad vse srečni, da so se rešili kapitalističnega suženjstva v tujini — vrtni iz južne Francije v našo svobodno domovino.

Radost nad doseženo svobodo, zavidanja vredni uspehi v obnovi na gospodarskem in socialnem polju, ki jih je doseglo naše ljudstvo in njegova oblast v pričem poldrugem letu po osvobojevanju, iz teh uspehov rastoča vera v lastne sile, to je tisto, kar daje ljudem zaupanje v bodočnost, to je tudi vzrok, da pri nas ljudem že iz obraza bereš, da se je za naše ljudstvo v resnici začelo novo življenje.

V prostosti so se široko razmahnil naši svobodni Enotni sindikati. Z vsakim dnem je boljše njihovo delo za skrbstvo delovnega ljudstva, za vzgojo novega človeka. Kdo je, ki ne bi vedel, da imajo boljše socialno zavarovanje od nas samo še v Sovjetski zvezi? Da so starostne in nezgodne pokojnine pri nas že danes večje kot v katerikoli drugi državi razen v Sovjetski zvezi? Kako smo se v stari Jugoslaviji delavci bali brezposelnosti, ki je za nas pomenila glad in zmrzovanje! Pri nas že danes manjka delavcev, v prihodnjem letu bo povpraševanje po delovni sili še večje. Kje — razen morda v Sovjetski zvezi se dogaja to, da bi se delavci in nameščenci že sedaj v jeseni pripravljali na to, kako bodo prihodnje leto dopuste vse boljše organizirali, da bi se bolj odpočili in tudi okrepili svoje zdravje? Kako bi si tudi pri nas spekulantni polnili žepe na škodo ljudstva, če jih ne bi ljudska oblast energično in pravočasno zatrla! — Kdo ne ve, da imamo pri nas tako pri Zveznem kot pri federalnih ministrstvih za delo Inspekcije dela, ki bodo pazijo, da se povsod izvajajo zakoni, ki jih je v zaščito delavcev in delovne mladine izdala naša ljudska oblast.

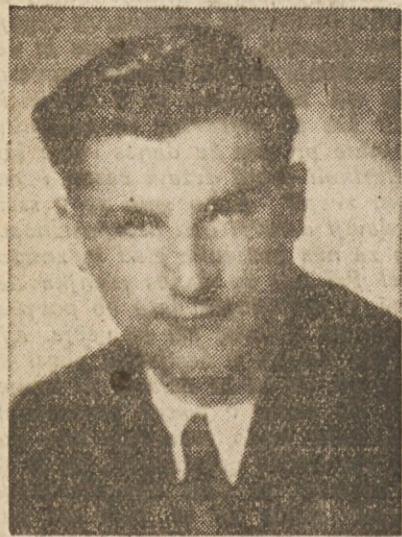
In tako dalje. Jasno je, vse še ni tako, kakor bi mi radi. So še pomanjkljivosti in napake, ki jih je treba odpraviti. Zato pa bomo izvolili svoj ljudski parlament, ki bo nedvomno uspešen pripomoček za naš nadaljnji gospodarski napredek, za hitro odpravljanje napak, za izpopolnitev naše zakonodaje, za pridobitev narodno ljudstva, a bo hkrati, o tem si bodimo na jasem, tudi ogledalo politične in gospodarske aktivnosti delavskega razreda našega naroda.

V letih narodno osvobodilne borbe je delavski razred s svojo enotnostjo, z borbo za svoboditev in s svojo politično aktivnostjo neprestano pritegoval v boju proti okupatorju vedno širše sloje našega naroda. S tem svojim delom je doprinesel največji delež za zmago nad okupatorjem in domačimi izdajali. Toda po osvoboditvi nekateri delavci mislijo, da je dovolj, če pridno delajo v produkciji, dovolj, če 27. oktobra vržejo v volivno skrinjico kroglico za kandidata OF, politično delo pa prepustijo drugim. To je velika napaka, ki bi se znala maščevati. To je prav tako, kakor če bi nekdo dolgo leta spravljal prihranke, da si kupi hišo, potem jo pa prepustil tujemu človeku, da jo opravlja. Ti tovariši ne razumejo tega, da smo se mi za ceno neštetihih žrtev sicer osvobodili, da pa je sedaj ne glede na to, da je naš notranji in zunanji položaj tak, da ni bojzani za ohranitev naše neodvisnosti in pridobitev naše narodno osvobodilne borbe. Vendar je potrebno, da najprej mi sami storimo vse, da za vselej zavarujemo in utrdimo te pridobitve v korist sedanjih in bodočih generacij. Teh pridobitev pa ne bomo zavarovali samo s pridnim delom za dvig našega gospodarstva, temveč tudi z živo politično aktivnostjo vsega delavskega razreda.

Vzemimo konkreten primer prav iz sedanjih volitev. Naša notranja reakcija je maloštevilna, toda politično aktivna in ji ni nobeno sredstvo preogabno, da bi zbegala naše ljudstvo in ga odvrnila od aktivnega sodelovanja v teh volitvah. S tem hoče ta izdajalska klika dati reakcionarnim skupinam v inozemstvu povod za novo gonjo proti naši ljudski oblasti. Ali ni jasno, da morajo vsi zavedni delavci vsak na svojem mestu biti žarišče politične aktivnosti v pripravah za volitve, da je treba prepričati reakcijo, da bega naše ljudstvo in ga prepričati, da je v njegovem interesu, da se 100 odstotno udeleži volitev v slovenski parlament. Ali ni jasno, da je delavski razred naše dežele življenjsko zainteresiran na tem, do bodo volitve 27. oktobra ena sama mogočna manifestacija enotnosti in solidarnosti vsega našega naroda, ki bodo notranji in zunanji reakciji dopovedale, da jim pri nas ne bo šla pšenica v klasje niti danes niti jutri!

Volitve 27. oktobra bodo nov važen korak naprej k utrditvi naše svobode in zavarovanju vseh pridobitev, ki jih je delovnemu ljudstvu prinesla zmaga narodno-osvobodilne borbe! Tovariši in tovarišice! To imejmo pred očmi v teh dnehi! Naše naloge so jasne in razumljive. Na delo!

Naši kandidati iz sindikalnih vrst

Tone Dolinšek

Miha Marinko

Franc Leskošek

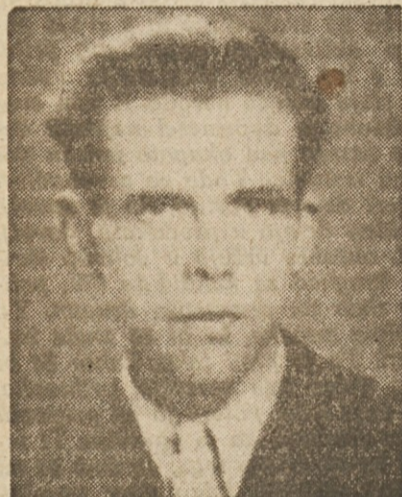
Janko Rudolf

Mica Šlander-Marinko

Jurač Jože

Stegnar Andrej

Marička Kušlan

Dolinšek Tone

Težko si je te dni priboriti nekaj minut razgovora s tovarišem Tonetom Dolinškom, predsednikom Federalnega odbora ESZDNJ za Slovenijo, saj se dnevno udeležuje volilnih zborovanj po industrijskih centrih Slovenije.

»Naj bo, pa se malo pomeniva,« je dejal. »Rodil sem se 14. jan. 1910 v Ljubljani. Moj oče je bil mali kmečki posestnik. Izučil sem se železostrojarstva in delal v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. L. 1923 sem se strokovno organiziral in aktivno deloval v Savezu metalniških radnikov Jugoslavije. Stara jugoslovska policija me je večkrat preganjala in mi pripravila marsikatero »prijetno počitnice«. Leta 1940 sem šel v ilegalo. Po kapitulaciji Jugoslavije sem kot sekretar KP za Ljubljano vodil akcije za zbiranje orožja in do jeseni leta 1941 vršil mobilizacijo za Ljubljano in okolico.

Po nalogu Partije sem bil ob koncu leta 1941 poslan na Gorenjsko, kjer sem deloval kot sekretar vse terenske organizacije na Gorenjskem. Sreča pa mi ni bila mila in sem po izdaji pabel v rke okupatorju. V enem letu preiskovalnega zapora v Begunjah sem okušal vse rabeljske metode gestapa. Ko niso na noben način mogli od mene izsiliti priznanja, sem bil poslan v Mauthausen. Kako se mi je godilo tam, pa ni vredno pripovedovati. Takole sva se pomenila.

Tov. Dolinšek je namestnik kandidata tov. Edvarda Kardelja v prvi volilni enoti Jesenice.

Stegnar Andrej

Volilna enota Tržič je postavila za svojega kandidata delavca tov. Andreja Stegnarja v priznanje za njegovo vztrajno borbo za pravice delovnega ljudstva.

Rodil se je 6. decembra 1906 kot sin delavca. Jugoslovska policija ga je za njegovo aktivno delo v borbi za pravice delavcev obsodila na pet let robije v Sremski Mitrovici in pozneje še na dve leti zapora, ki ga je preživel v mariborskih ječah. Leta 1942 ga je Gestapo postal v internaciji, odkoder je l. 1944 pobegnul in odšel v partizane, kjer je bil nekaj časa sekretar kamniškega okrožja in pozneje član POOF za Gorenjsko.

Po osvoboditvi je bil izvoljen za člana Federalnega odbora ESZDNJ za Slovenijo in imenovan za predsednika Federalnega odbora za socialno zavarovanje Slovenije.

Marička Kušlan

je bila rojena l. 1914 v Škocijanu na Dolenjskem. Že 14 letna si je služila kruh kot gospodinja pomočnica in pozneje kot delavka v tovarni Saturnus. Takoj po italijanski zasedbi je začela delati v ilegali in je bila l. 1942 od Italijanov aretirana ter obsodjena na došmrtno ječo. Po italijanski kapitulaciji se je pridružila partizanom in se borila na otoku Visu v Dalmaciji kot komisar bataljona. Zdad je tajnica Krajevnega medstrokovnega sveta v Ljubljani in članica Izvršnega odbora mestnega ljudskega odbora.

Bila je izbrana za namestnico kandidata Otona Zupančiča v Ustavodajno skupščino Slovenije.

Predsednik vlade LRS je človek največje doslednosti in prekaljenosti v borbi s sovražniki delovnega ljudstva ter izrednih organizacijskih sposobnosti. Rodil se je dne 9. septembra 1900 v Trbovljah. Že s 13. letom je vstopil v tovarno stekla v Zagorju, s 15. letom pa je pričel trdo življenje v zagorskem rudniku. Od l. 1918 sodeluje v delavskem gibanju, kateremu je stal zvest vse svoje življenje tudi v najtežjih prilikah. Nekaj let kasneje je zaradi preganjanja emigriral v Francijo, kjer je nadaljeval s svojim delom kot član KP Francije. Kasneje je odšel v Sovjetsko zvezo, odkoder se je l. 1933 vrnil v Jugoslavijo, ker so tako zahtevali potrebe delavskega razreda. Po svojem povratku je delal kot instruktor Centralnega komiteta KPJ v najtesnejšem sodelovanju s tovarišema Kidričem in Kardeljem na utrjevanju partijske organizacije. L. 1934 je bil izvoljen za člana CK KPJ, l. 1937 pa je sodeloval na ustanovnem kongresu KPS in bil izvoljen za člana CK KPS. Bil je tudi vidni funkcionar Enotne delavske stranke Jugoslavije ter kmečko-delavskega gibanja v Sloveniji. Zaradi svojega delovanja je bil trikrat konfiniran.

Po zlomu stare Jugoslavije je bil med organizatorji OF, član IOOF, član Glavnega štaba partizanskih odredov Slovenije in delegat na prvi konferenci Vrhovnega štaba v Stolicih pri Krupnju. Sodeloval je pri organizaciji prvih malih partizanskih odredov in vodil začetne akcije oborožene borbe. V decembru 1941 je bil v Ljubljani ujet. Nemško-italijanske okupatorske oblasti niso mogle izvleči iz njega niti z najstrašnejšim mučenjem kakršnega koli priznanja ali izjave. Obsojen je bil na 30 let ječe. Po kapitulaciji Italije se je pridružil političnemu in organizacijskemu delu v NOV in na terenu. Koncem l. 1944 je bil pozvan na politično organizacijsko delo v Beograd in kooptiran v Začasno ljudsko skupščino. Pri volitvah v Zvezno ustavodajno skupščino je bil izvoljen v okraju Trbovlje za ljudskega poslanca. Tovariš Marinko je vse svoje življenje posvečal posebno pozornost tudi kulturno-prosvetnemu delu med delavci.

Jurač Jože

grafičar, tajnik Fed. odbora ESZDNJ za Slovenijo, je eden tistih delavcev iz vrst nekdanjih katoliških organizacij, ki so se že v stari Jugoslaviji zavedali, kako je delavskemu razredu in vsemu delovnemu ljudstvu potrebna enotnost. Rodil se je leta 1908 v Vajcu pri Gradcu, kasneje pa je živel vse do okupacije v Celju, kjer je bil zaposlen kot strojnik v Mohorjevi tiskarni. Od leta 1930 se je udeleževal v nekdanji Jugoslovske strokovni zvezi, v kateri je postal član njenega načelstva za Slovenijo. Kot tak je kmalu stopil v opozicijo proti klerikalizmu in tedanji JRZ. Takoj v prvih dneh okupacije se je pridružil Osvobodilni fronti, toda že v juniju 1941 je bil aretiran in kasneje izgnan v Srbijo, kjer je deloval v društvu »France Rozman« in postal po osvoboditvi njegov tajnik. Kasneje je postal tajnik Federalnega odbora ESZDNJ za Slovenijo in član Izvršnega odbora OF za Ljubljano.

NOVA POTA NAŠEGA GOSPODARSTVA

Misli iz referata podpredsednika vlade LRS, tov. Breclja na gospodarski konferenci

V torek, dne 15. t. m. se je vršila v Ljubljani gospodarska konferenca, ki se je je udeležil celokupni naš gospodarski aktiv in na kateri so referirali o naši novi gospodarski, načrtni in finančni politiki podpredsednik vlade tov. Breclj, predsednik republiške načrtno komisije tov. Kraigher in finančni minister tov. Polič. Konferenca je v širokih crtah pokazala glavne smeri naše nove gospodarske politike, ki jo v glavnem odključuje načrtnost, krepitve sektorja obdeljavske imovine in pospeševanje velikih, proizvodno zmoglih državnih gospodarskih podjetij. Načelne smernice naše nove gospodarske politike je podal tov. Breclj; iz njegovega referata povzemamo naslednje glavne misli:

O nujnosti načrtno politike

Načrtnost je danes že splošno priznana, teoretično in praktično utemeljena gospodarska nujnost. Brez načrtovanja si ne moremo niti zamisliti ekonomske neodvisnosti naše industrijsko zaostale države in prav sedanja mirovna konferenca v Parizu kaže dovolj zgornjo, kako se poskuša zasedrati kapital ekonomsko močnih vevsil v gospodarsko nerazvitih ali po vojni oslabljenih državah.

Leta 1946. je prineslo nekatere bogate izkušnje za naše bodoče načrtovanje in pomeni v tem pogledu nekaj most, preko katerega stopamo v načrtno gospodarstvo. Tudi v letu 1946. smo sicer že imeli načrt, vendar načrt v malem, ki še ni mogel objeti celotnega našega gospodarstva. V letu 1947. pa bomo skušali uresničiti enotni vsedravninski načrt, ki bo obsegel vse panoge gospodarske delavnosti, predvsem pa bo predvidel in načrtno izvedel industrializacijo naše države. Brez močno razvite industrije in mreže nj kvalitetnih industrijskih izdelkov, niti jih ni zadostno število, brez tega tudi

Rodil se je v Celju 9. decembra 1897. Njegov oče je bil tovarniški delavec. Po dovršenih treh razredih meščanske šole se je šel učiti obrti in postal strugar. Delal je v raznih tovarnah do pričetka prve svetovne vojne, ko je moral k vojakom. Po vojni je bil nekaj časa prostovoljec na Koroskem, potem pa se je zopet vrnil na delo v tovarno.

V tovarnah, kjer je delal, je organiziral delavstvo in vodil stavke za povišanje plač. Stara jugoslovska policija ga je stalno zasledovala in je bil večkrat zaprt. Leta 1934 se je popolnoma posvetil političnemu delu med delavstvom. Bil je tajnik Zveze kovinskih delavcev Slovenije, leto kasneje pa je postal predsednik Strokovne komisije za Slovenijo. V tej dobi je z ostalimi tovariši vodil in organiziral velike industrijske stavke.

Leta 1940 je odšel v ilegalo. Zaradi njegovega odkritega dela v pogledu dviganja razredne zavesti med delavstvom so ga oblasti stare Jugoslavije stalno preganjale in mu popolnoma onemogočale legalno delo. V ilegali je svoje politično delo nadaljeval do leta 1941, ko je stopil na poziv Partije v jugoslovsko vojsko.

Tov. Leskošek je bil med ustanovitelji Osvobodilne Fronte. Takoj v začetku je prevzel vojaški sektor in postal 22. junija 1941 prvi komandant Glavnega štaba Slovenskih partizanskih čet. Oktobra leta 1942 pa je pričel zopet s političnim delom.

Tov. Franc Leskošek-Luka, minister za industrijo LRS in član Centralnega komiteta Komunistične partije Slovenije je vsemu delavstvu Slovenije znan po svojem delu in borbi, ki jo je od rane mladosti vodil za boljšo bodočnost delovnega ljudstva. Prav zato pa so ga Celjani izbrali za kandidata v Ustavodajno skupščino Slovenije, ker bo samo človek, ki je poizkusil vse trpljenje in boje delovnega človeka, lahko zastopal njegove interese.

Rudolf Janko

se je rodil 23. julija 1914 na Križu pri Komendi. Izučil se je za mehanika, delal po raznih obratih in končno v tovarni »Eka« v Ljubljani. Tu je spoznal položaj, delo in življenje delavca-proletarca in dobil prvo politično vzgojo in pravo delavsko zavest.

Ob ustanovitvi OF je postal njen aktiven član in vojaški referent v tovarni. Sodeloval je pri zbiranju orožja in drugih akcijah ter bil izdan. Vendar pa je še o pravem času odšel v ilegalo in l. 1942 stopil v partizane. Po kapitulaciji Italije je ustanovil Ljubljansko brigado. Od l. 1943 do 1944 se je boril v Gorskem kotaru, potem pa je odšel na Primorsko, kjer je prevzel posele komisarja XXX. divizije. Leta 1945 je bil v bojih ranjen. V partizanih je dosegel čin podpolkovnika.

Po ozdravljenju se je posvetil sindikalnemu delu. Izvoljen je bil za podpredsednika Federalnega odbora ESZDNJ za Slovenijo. Združenje vojnih invalidov Slovenije pa ga je izvolilo za svojega predsednika. Volilna enota okraj Rakek ga je postavila za svojega kandidata.

Mica Šlander-Marinkova

Zrasla je iz ljudstva in poizkusila vse krivice, ki so se godile delovnemu človeku. Rodila se je 23. avgusta 1911 v sent Pavlu v Savinjski dolini. Zaradi naprednega mišljenja je bila ona in njeni bratje stalno preganjana od stare jugoslovske policije. Že l. 1940 je bila aretirana in zaprta v Celju. Ko so jo izpustili, je odšla v ilegalo, že l. 1941 pa so jo v Ljubljani ujeli skupaj s Tonetom Tomšičem in drugimi. L. 1942 se ji je posrečilo uiti iz zapora in je odšla v partizane. Bila je komisar prvega bataljona v Tomšičevi brigadi. Od l. 1943 je delala na terenu v Beli Krajini, na Štajerskem in Dolenjskem. Na kočevskem zboru je bila izvoljena za poslanca II. zasedanja AVNOJ-a v Jajcu. Po tem zasedanju so se vrnila na štajersko in bila v zimske ofenzivi l. 1944 teze ranjena.

Celjani so jo izbrali za namestnika kandidata v I. volilni enoti.

stvo in ostane ljudstvo, ljudski organi pa vrše le nje upravo! Nasprotno mnenje vodi neizogibno k državnemu kapitalizmu, odnosno republiškem in tako dalje. Z oddelitvijo dela obdeljavske imovine republikam, okrajnim, okrajnim in drugim ljudskim odborom se na lastnini sami nič ne spremeni; za rast, prosep in razvoj te imovine so slej ko prej odgovorni vsi državni organi od najvišjega pa do dotičnega, ki mu je imovina dodeljena v upravo. S tem padejo tudi ugovori, ki se danes že pojavljajo na terenu: češ, saj ne bo krajevni ljudski odbor zmožen upravljati nekega podjetja, ki mu je dodeljeno. Za to podjetje odgovarjajo slej ko prej vsi nadrejeni organi, s čimer je podana garancija za uspevanje in pravilno vodstvo podjetja.

Pojem državnega gospodarskega podjetja: Državno gospodarsko podjetje ima v našem družbenem sistemu s formalno-organizacijske platí isti položaj, kakor ga je imelo kapitalistično podjetje. Naše državno gospodarsko podjetje je individualna pravna oseba, ki se mora tudi registrirati in ima sploh vse značilnosti pravne osebe po prejšnjem pravnem pojmovanju. So pa vendar tu bistvene razlike, ki so utemeljene v sami vsebini naše nove gospodarske stvarnosti. Predvsem so naša podjetja sestavni del obdeljavske imovine in grede rezultati njegovega poslovanja spet nazaj v produkcijo, s tem pa v korist vsega delovnega ljudstva in ne v žep kapitalista-njegovega lastnika, kot je to bilo v kapitalističnem sistemu. Dalje naše podjetje ne stoji osamljeno v razmerju do ostalih podjetij, kakor kapitalistična podjetja, temveč tvori skupaj z ostalimi državnimi podjetji člen v skupni verigi naše proizvodnje, je sestavni del našega gospodarstva v celoti in še posebej svoje proizvodne panoge. Uspehi posameznega gospodarskega podjetja se torej ne izražajo v podjetju samem, temveč v splošnem stanju, v obči ravni naše proizvodnje, to je v splošnem dvigu blaginje širokih ljudskih množic.

Značaj gospodarskih uprav: Te uprave, ki združujejo več sorodnih gospodarskih podjetij pod skupnim vodstvom, imajo pravno povsem isto karakteristiko kakor posamezna podjetja: tudi te uprave imajo značaj samostojnih pravnih oseb z vsemi posledicami, ki izhajajo zanje iz te pravne konstatacije.

Tov. podpredsednik se je nato dotaknil strukture naše nove cene in jo analiziral skladno z izvajanjem predsednika gospodarskega sveta FLRJ tov. Kidriča na 12. seji Ljudske skupščine FLRJ v letošnjem juliju. Nato je prešel na vprašanje naše trgovine.

Novo pojmovanje naše trgovine

Naša trgovina ne bo več sredstvo za akumulacijo, kar bo izključno prevzela produkcija. Trgovina bo ostala to, kar mora biti po svojem bistvu: to je sredstvo za pravilno in čim hitrejšo distribucijo. To se pri nas še ni izvedlo, nasprotno se vedno bolj uveljavlja trgovinski groštiščni sektor. V naši perspektivi pa je, da se bo strukturna prodaja predala industriji, ki jo bo realizirala v posebnih skladiščih, ki bodo oddajala blago maloprodajalcem. Perspektiva naše trgovinske politike pa je danes dejajna trgovina, odvijajoča se v okviru naših ljudskih odborov. Seveda je treba tu pravilno postaviti razmerje do našega združništva, ki vrši važno vlogo aktivizacije kolektivističnega duha med našimi množicami; to razmerje se bo v kratkem načelno in podrobno uredilo na skupni konferenci, na kateri bodo postavljene jasne perspektive in dane točne direktive za ureditev tega vprašanja.

Na koncu se je tov. podpredsednik dotaknil vprašanja naše zunanje trgovine in poudaril, da je tudi zunanja trgovina je člen v naši splošni gospodarski politiki, ki se vodi s splošnega vidika in ne z ozkega lokalnega vidika. V kratkem bomo stopili v trgovske stike z vsem ostalim svetom in tedaj se bo treba odredi tudi nekaterim produktom, ki bi jih porabili sami, ki pa jih bomo morali vendarle izvoziti, ker bodo tako zahtevali interese naše splošne gospodarske politike.

Dr. Lev Svetek

Predvolilna zborovanja po Sloveniji

Predvolilna kampanja v Trbovljah

V trboveljskem revirju je sedaj živahno. Predvolilna kampanja je zajela in razgibala prebivalstvo Trbovelj, posebno rudarje. Po vseh rudniških obratih se vrše predvolilni sestanki, ki jih rudarji polnoštevilno obiskujejo. To ni navadna volilna kampanja, kakršni smo bili vajeni v starih časih, ampak imajo ti sestanki značaj poglobljene aktivizacije delavstva, kakor tudi vsega ostalega delovnega ljudstva za bodoče naloge v izgradnji našega gospodarstva.

V nedeljo je bilo veliko volilno zborovanje in istočasno predaja prehodne zastave, ki so si jo trboveljski rudarji priborili. Na zborovanju sta govorila kandidata obeh volilnih enot, tovariš Ribič in tovariš Alič. Po govorih je prevzem prehodnega prapora iz rok zmagovalca — hrastniških rudarjev — še bolj podtržal svečanost in važnost tega zborovanja.

Delovno ljudstvo Jesenic se pripravlja na volitve

Borec za pravice delovnega ljudstva tovariš Tomo Dolinšek, predsednik Federalnega odbora ESZDNJ za Slovenijo je razumel željo jeseniških kovinarjev in sprejel kandidaturu kot namestnik kandidata tovariša Edvarda Kardelja. Prišel je na Jesenice, da poudari pomen volitev v prvi svobodni slovenski parlament. Zborovanje se je vršilo v okrašenih dvorani Titovega doma. Kovinarji so spremljali njegov govor z velikim zanimanjem in odobravanjem, po živahni diskusiji pa so zborovalci objubilili, da bodo Jesenice volile svoje kandidate stoodstotno. Taki in podobni sestanki so se vršili in še še vedno vrše po vseh krajih Slovenije.

Na Murskem polju je imel konferenco tov. Lubej France. Povsod — v Veržeju, na Cenu in v Križeveh — so bili polnoštevilno obiskane. Tov. Lubej je šel tudi med nekdanje vinčarje. Da jim govori o volitvah, na katerih bodo oni prvič volili kot svobodni gospodarji. Val zborovanj je zajel tudi Savinjsko dolino, kandidati so povsod prisrčno pozdravljeni.

Pojem obdeljavske imovine: Niti en organ naše ljudske oblasti ali uprave ni lastnik imovine, ki mu je dodeljena; lastnik je ljud-

Organizirajmo komisije za tehnično-higiensko zaščito

Delavski sindikati so od svoje ustanovitve vodili ostro borbo za čim boljše tehnično in higiensko zaščito v podjetjih. V kapitalističnih deželah je zahteva po zaščiti življenja in zdravja delavcev na delu vašen sestavni del zahtev delavskega razreda v vseh pokretnih za izboljšanje njegovega položaja.

Mladi jugoslovanski kapitalizem je v svoji grabljičnosti pokazal poleg ostalih metod eksploatacije skrajno zločinski odnos do mer, ki naj bi zaščitile življenje delavcev pri njihovem delu. Delavski razred je po prvi svetovni vojni izvojeval v žilavi borbi niz pozitivnih zakonskih predpisov, ki naj bi preprečevali poslovne nezgode in razna obolenja zaradi slabe higienske zaščite. Ustanovitve Inspekcije dela je bila rezultat borbe delavskega sindikalnega pokreta. Stari zakon o socialnem zavarovanju je predvideval posebne organe za kontrolo higijene dela, a delavski razred je dobil z zakonom priznane zaupnike, katerim je bila ena izmed najvažnejših nalog — skrb o zaštiti dela. A ti predpisi so se uporabljali samo tedaj, kadar so delavci z močjo svojih organizacij uspeli in prisilili delodajalca, da spoštuje te predpise. Inspekcije dela so postale hitro — s podpore oblasti — kompiranji organi delodajalcev.

Tako stanje so v Jugoslaviji zatekli nemški in italijanski fašistični okupatorji, ki so se potrudili, da to stanje v podjetjih, ki so jih oni eksploitalirali, še poslabšajo. Še slabše pa je bilo v podjetjih, ki so bila med vojnjo uničena ali pa so jih sovražniki pri begu poškodovali. V osvojenih državah je bil celoten položaj tehnično in higiensko zaščite zelo težaven. Vse to pa se ni moglo takoj izboljšati, ker potrebna hitra obnova ni dopuščala, da bi se v prvi vrsti posvetila paznja tehnično-higienski zaščiti. Medtem se je danes še pred prehodom na načrtno gospodarstvo stanje izpremenilo ter je na tej osnovi Glavni odbor Enotnih sindikatov izdal navedila o nalogah sindikalnih organizacij v pogledu tehnično-higienske zaščite pri delu.

V prvi vrsti je treba poudariti, da se na tem polju lahko veliko doseže z iniciativno in podjetnostjo. Brez posebnih materialnih izdatkov in kreditov, še samo s tem, da se bo posvečalo problemu tehnično in higienske zaščite več pažnje in pozornosti. Poleg tega je sedaj mogoče tudi v blaginjah posameznih podjetij oddeliti gotovo vsoto za tehnične zaščitne izboljšave ter izboljšanje higienskih pogojev — to predvsem v podjetjih, ki so posebno važna za gospodarstvo. Poleg tega omogoča tudi osnovni zakon o državnih gospodarskih podjetjih, da se iz fonda vodstva podjetja odobrijo izdatki za te svrhe. Vsekakor pa sindikalne organizacije ne smejo zahtevati nemogočih stvari in prekoračiti možnih mej našega gospodarstva kar je posebej poudarjeno v omenjeni okrožnici Glavnega odbora. (Objavljeno v DE, št. 41, z dne 11. X. 26. — Op. ur.)

Prva in neposredna naloga sindikata pri zaščiti dela v podjetjih je formiranje podružničnih in podoborskih komisij za tehnično higiensko zaščito na osnovi organizacijskih principov, ki jih je postavil Glavni odbor. Težišče dela v tem pogledu je na podružnicah. Še tokom tega meseca morajo formirati komisije iz pet ali več oseb (pododbori po tovarniških oddelkih ali izmenah v rudnikih iz najmanj 3 oseb) s članom po-

družnične uprave na čelu. V manjših podjetjih, kjer ni podoborov, a je vendar več različnih oddelkov, je treba gledati, da so v komisiji predstavniki vseh oddelkov. Člani komisije morajo dobro poznati način dela, možnosti tehnične zaščite in temu slično, tako, da bi lahko pomagali s čim bolj odločnimi nasveti. Zato je treba voditi računa o sestavi komisije in pritegniti k delu v njih tako strokovnjake, a tudi tehnične in inženirje. Sestav komisij pri podoborih po oddelkih velikih podjetij mora biti prav tako čim bolj strokoven, a kvaliteta ljudi mora biti garancija za pravilnost njihovih del. Okrožnica Glavnega odbora predvideva referente za tehnično-higiensko zaščito pri ostalih sindikalnih organizacijah. Tudi za referente je treba izbrati funkcionarje, ki so dorasli tej precej sestavljeni nalogi.

Prej ko se bodo formirale komisije, toliko hitreje bo mogoče preiti na izvrševanje te izvanredno važne naloge in odstraniti številne nepravilnosti, ki se brez resne kontrole sindikalnih organizacij množijo z dneva v dan. Podružnične uprave ne smejo čakati s formiranjem komisij poslednji rok, ki je predviden v okrožnici Glavnega odbora, ampak morajo preiti k tej nalogi brez odlaganja, da bodo lahko pravočasno proučile metode in možnosti zaščite v svojih podjetjih. Referenti tajništva Zvez in Osrednjih uprav bodo posvetili strokovnim vprašanjem posebno pozornost, saj je njihova dolžnost, da pomagajo s strokovnimi nasveti komisijam v njihovi industriji. Prav tako se bodo komisije povezale z zdravstvenimi organi v podjetjih, kjer ti organi obstojajo, da bi dobili pomoč tudi od njihove strani.

Praktično delo komisij je v različnih panogah industrije in celo posameznih podjetjih različno. Zato ni šablon in splošnih navedil, ki bi jih lahko povsod uporabili. To je še en razlog več, da se komisije pazljivo izberejo in preidejo čimprej k proučevanju svojih nalog. Komisije v podjetjih kemične industrije morajo na primer v prvem redu določiti možnosti, ki bi preprečile obolenja s kislinami in plini itd., dočim bo ta skrb v premogovnikih diktirana od posebnosti rudarskega dela. Tudi tukaj se razvijajo plini, proti katerim obstojajo zaščitne mere, a istočasno je silno važna zavaranje rogov pred ruševinami. Pri zagah lahko prav enostavno zavarujemo gater (polnojarnenik), v drugih podjetjih pa je znatno težje izolirati komplicirano transmisijo ali preprečiti z ventilacijo vpliv škodljivega kovinskega prahu.

Vse to so vprašanja, ki se morajo posebej proučiti, da bodo upravam podjetij zahteve sindikalnih organizacij konkretno postavljene, da se nahajajo v mejah materialnih možnosti in obenem vsebujejo nasvet, kako bi se stvar rešila čim bolj enostavno, brez intervencije organov oblasti. Inspekcije dela itd. O pridobitvini izkušnjah komisije bi bilo treba preko podružničnih uprav obveščati višje forume in tisk, da se praktične zaščitne mere na enem mestu lahko splošno izkoristijo.

Sindikalne organizacije in forumi, predvsem podružnične uprave, se morajo resno lotiti te nove naloge. Nikakor ne smemo izgubiti iz misli, da gre za življenje in zdravje delovnih ljudi, ki so danes v naši osvojenici domovini največje bogastvo, usmerjevati nadaljnega napredka in razvoja nove Jugoslavije.

Iz »Rada«

Črnem revirju rudnika Trbovlje

skrbi komisija za tehnično-higiensko zaščito in zdravje delavcev, rudarji pa za dvig proizvodnje

»Delo rudarjev je skrito. Globoko pod zemljo kopljejo in vrtajo, malo kdaj, ki ni rudar, pride v njihove temne rove. Prav zato si lovrišči s površine težko predstavljajo to delo in vse težave, ki jih morajo rudarji premagovati, da se vrste vozilov, ki vozijo premog na površje, ne ustavijo, da se ne prenehoma polnijo vlaki, ki razvažajo črno bogastvo tja, kjer ga naša industrija najbolj potrebuje!« — Tako vpije tovariš inšpektor, da pregledi ropot malega vleka, ki nas pelje po rovu v zapadni obrat rudnika Trbovlje. — Kaj če se zruši strop — tlačne in podobne misli prihajajo nehote, a rudarji so v dolgih letih, odkar rijejo pod zemljo, znali zavarovati svode in stene. Rovi so varni, v njih se počutilo rudarji kakor v »hotelu«, kot je smeje pripomnil mlad delavec. Vendar je precej sivozelen njihov »hotel«. Ozki, nizki in z lesom podprti rovi vodijo do skrajnih točk — »številk« — kjer prodirajo rudarji globoko v premogovo polje, ki je visoko več metrov. Tudi rovi, ki vodijo do takega polja je več in so speljani v dveh, treh nadstropjih. V enem izmed takih rogov v zgornjem nadstropju delata tovariša Medvešek in Ilaš. »Takihi bi moralo biti več,« reče obratovodja, ko si ogledule obgorel janski les. »Pred tednom je tu gorelo, takrat je bilo bolj vroče in oba tovariša sta morala zaveziti in uničiti ogenj. Tifrat sta delala nekaj ur pri 40° C.«

Taki požari v rudniku, ko pridejo tleti in žari čede plasti preмога, so v glavnem posledica roparske eksploatacije rudnika med okupacijo. Takrat je veljalo pravilo —

»Napačno bi bilo, če bi mislili, da je zdaj delo v premogovniku popolnoma varno. A vsaka nesreča je toliko manjša, kolikor smo nanjo pripravljeni, da jo lahko omejimo.« Tako je povedal tajnik sindikalne podružnice, ki je s ponosom razlagal kako je komisija za tehnično in higiensko zaščito razglašala rešilno moštvo 50 rudarjev. Vsek teden imajo teoretični pouk in praktične vaje z aparati za eventualne nesreče v rudniku. Inženirji in zdravnik jim z veseljem predavajo. Vrsto splošnih predavanj pa je komisija organizirala tudi po obratih za vse delavce. Rudarji se jih radi udeležujejo, ki vidijo koliko dobrega je komisija že napravila v rudniku samem in izven njega. Med drugim je opremila tudi moderne kopalnice z zvočniki, prav tako čakalnico.

Večno novi udarniki dvigajo proizvodnjo in štedijo material

»Za naše zdravje in varnost skrbi komisija, mi pa za to, da bo proizvodnja čim višja, — povedo rudarji, ki so s ponosom naštevajo nove udarnike, ki so bili pred kratkim proglašeni.

V vzhodnem obratu se je vžgal premog, ki ga je bilo treba nemudoma pogasiti. Tovariši Sever Anton, Sekilj Ivan, mlajši Kartuš Jože, Korintnik Karel, Lavrič Ivan in Korošec Albin so se izkazali pri tem delu izredno požrtvovalno. Pri 50° C, v zraku polnem ogljikovega monoksida, so kopalni in odstranjevali žareč premog. Za to delo so bili proglašeni za udarnike — tovariša Korošec in Kartuš zdaj že drugič.

Skupno z njimi so bili proglašeni tudi udarniki v zapadnem obratu. Uspehi, ki so jih rudarji dosegli tu, so izredni. Že itak visoke norme — za 12% višje od norm postavljenih v stari Jugoslaviji, sta tovariša Gačnik Franc in Kavšek Ivan prekoračila za 62%. Košir Ivan in Klancišar Anton za 35%. Erjavc Franc in Klancišar Jože pa za 57%.

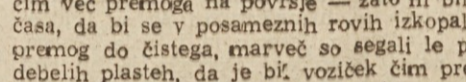
Glavni izvorni jašek rudnika Trbovlje

korščil normo za 35%. V obratu Doberni je bilo prav tako proglašeno 15 udarnikov.

Ne samo oni — vsi morajo vedeti, da ima le vestno delo uspeh.

Vsi ti požrtvovalni delavci, ki so dosegli tako visoke uspehe, bi morali biti vzglednim, ki jim se zdaj ni jasno, kaj pomeni premog za našo industrijo. Kako bi neprenehoma brneli stroji v tovarnah in metali iz svojih žrel tekstilno blago in vse druge proizvode, ki so nam tako potrebni, kako bi po železnici vršili zamenjavo med industrijskimi in kmetijskimi trajni naše države, če ne bi rudarji dvigali vedno nove tone preмога na površje? Kakor se udarniki in ostali vestni delavci v polni meri zavedajo, da je važna siehrna lopata, vsak vozček preмога, tako na to pozabljajo tisti, ki ne prihajajo redno na delo, tči delajo »plave« dneve — kar bi se v novi Jugoslaviji, družaji delovnega ljudstva — pač ne smelo dogajati. »To je navadna sabotaža, ki bi morala biti najstrožje kaznovana, ker gre na škodo ljudstva« — takšno je mnenje rudarjev. V borbi se je sabotaža kaznovala s smrtjo, a danes pozabljajo vsi oni, ki nepopravično izostajajo od dela, da traja borba še dalje, čeprav je to drugačna borba.

Ne bilo bi napačno, če bi tekmovali obrati med seboj — ne samo za dvig proizvodnje — ampak tudi zato, da zmanjšajo in odstranijo odstotek »plavih« — neopravičenih izostankov. Čim revir v Trbovljah bo na ta način najbolj jasno pokazal, da se rudarji v polni meri zavedajo, kaj nam je prinesla svoboda in da vedo, da jo bomo samo z vestnim delom očuvali.

Najboljši iz Vzhodnega obrata

čim več preмога na površje — zato ni bilo časa, da bi se v posameznih rovih izkopal premog do čistega, marveč so segali le po debelih plasteh, da je bil vozček čim prej napolnjen. Opuščene rove so nato v naglici zalivali, puščali za seboj odprtine, a v stropu in pri tleh so ostajale nekaj centimetrov široke plasti preмога, ki je v zapadnem obratu precej krhek. Veled priiška se sedaj na mnogih mestih ruši in vs. od trena vže. Ogenj se nato lahko razširi tudi na druga premogovna polja in prav težko ga — strokovnjaki kot sta omenjena tovariša — pogase.

Zdaj ko sta ogenj pogasila, tekmujeja s svojimi tovariši v spodnjem nadstropju — v rovu 191. V svojem rovu šele pripravljata izkop preмога, a tovariši Pavlin Martin, Išek Pavel in Zuperi Matija v eni ter tovariši Lavrič Anton, Pikel Jože, Pavšek Viktor in Petek Alojz v ostalih izmenah, zaključujejo delo na številki 91.

Vedno, kadar dokončajo delo v enem rovu, pretete precej časa, da pripravijo nov odkop. Ta čas hotela tovariša Medvešek in Ilaš zmanjšati na minimum in pripraviti nov rov predno bo izkop v spodnjem dokončan. To seveda ni lahko, če vemo, da so tovariši na številki 191 udarniki, ki so prekoračili normo za 30%. Pri tako visoki produktivnosti pa ni kvaliteta prav nič slabša — nasprotno — vse česar se lotijo, tudi vestno opravijo. Z lesom podprti stropovi so močnejši kot kjer koli drugod, pri zalivanju ne ostane nobena odprtina in premog izkopljejo do čistega.

»Ni naša naloga le to, da skupljemo premog,« pravi tovariš Pavlin, »skrbeli moramo za varnost in čuvati premogovnik — narodno bogastvo. Zato ni vseeno, kako delamo, saj polagamo račun o našem delu ljudstvu, ki je lastnik teh črnih revirjev.«

Komisija za tehnično-higiensko zaščito z uspehom vrši svoje delo.

Zrak v tem rovu ni preveč težak, niti vroč, kakor v nekaterih drugih. Povsod kjer koli je tehnično mogoče, je namred preškrbljeno zračenje. Zato skrbi zlasti komisija za tehnično in higiensko zaščito, ki so jo izbrali rudarji in deluje že nekaj časa. Res je, da je v stari Jugoslaviji uprava rudnika skrbela, da so bili rovi varni, saj stane mnogo denarja, če se zruši strop ali stena. Vendar je v rudniku nebroj malih površnosti, ki so lahko vzrok težjim ali lažjim poškodbam delavcev. Tudi delovni pogoji se lahko marsikje izboljšajo, da delavci — vsi te itak težkem delu — ne trpe še več. Vse te stvari urejale zdaj komisija za tehnično in higiensko zaščito. Uspehe njenega dela vidimo v rudniku vstopod. Veseli in nasmejani delajo rudarji v rovih, kjer je že urejena ventilacija. Tam, kjer zaradi tehničnih zaprtk uvedba ventilacije ni mogoča, se iščejo novi načini, da se ohladi vroč zrak. Obrati so očisti, zaščitne naprave pri janských strojih in vlačilnih pa pregledane, izboljšane, ponekod na novo narejene.

V ozkem prehodu so bili delavci vedno v nevarnosti, da jih zagrabijo zobata kolesa pri kompresorju za roko ali obleko — kar bi povzročilo nesrečo. Zdaj je komisija namestila vsepovsod zaščitne plošče, ki to preprečujejo. Prav tako važna je mala zavora na vzpetinah. Prej je moral paznik opozarjati delavce, ki je vozil vlačice proti jašku, kdaj mora pri vzpetini ustaviti, da vlačice ne zlete v globino. Nalvečkrat paznika ni bilo na mestu in delavec je moral sam paziti na nevarnost. Nesreča je je kaj lahko zgodila. Mala premakljiva zavora je nevarnost za vedno odstranila.

Komisija pa skrbi tudi zato, da se izpolnijo neredbe ministristva, predvsem paži. da rudarji v jami ne kadijo. Vse te nove naprave in nasveti iniciativne komisije ne sijanejo mnogo denarja, vendar preprečujejo mnogo nesred.

Istem obratu je strojni paznik Vahtar Janez izpopolnil zračno šobo — napravo za zračenje. Z malo zaklopko se lahko napravi, ki je brez nje stalno dovajala kompresni zrak, zapre, kadar zračenje ni potrebno. Tako se prihrani 40% na kompresnem zraku, kar pomeni velike vsote denarja. 18% je prihrank na materialu nadpaznik Cvikelj Ivan, elektricar, Černigoj Janez pa za 15%. Pobirati je pričel namreč iz zapuščeni rogov kablje in drug še uporaben material, predno so jih zalili, ter vse uporabi na drugih mestih. Udarnikom sta se pridružila tudi Rudič Mihael, ki je koristno uporabil marsikak vijak in material, ki je prej romal med staro železje in Hrbar Franc, ki je v pripravi za odkop v premogovniku, pre-

Uvedli smo delovne norme

Delovne norme v tovarnah za elektrotehniko in fino mehaniko »Iskra« v Kranju.

V tem podjetju so začeli uvajati začerne delovne norme koncem l. 1945., oziroma začetkom leta 1946., ko so začeli dobivati prva naročila za serijsko izdelavo. To so bili še teoretično izračunani časi za gotove izdelovalne postopke, posebno na stružnicah z malimi predhodnimi polzkusnimi izdelavami. Pri postavljanju delovnih norm delavstvo takrat ni direktno sodelovalo, pač pa je začelo sodelovati in vplivati na postavljene delovne norme v zvezi s tekmovanjem, ko je tudi s strani sindikalne podružnice bila uvedena posebna tekmovalna komisija. Izvršile so se spremembe predpisanih časov v primerih posameznih reklamacij na strojih, ko časi niso bili popolnoma v skladu z delovnimi operacijami in postopki dela, ali pa če so bile izpremenjene strojne skupine, na katerih se je delo izvrševalo. Delovne norme so se uvajale za vse serijske proizvode produktijskega programa podjetja in pri serijski izdelavi zunanjih naročil, ki presegajo 1000 komadov. V oddelkih s posamično proizvodnjo, kakor so vzorcna delavnica, orodjarna in režijske delavnice, zaenkrat še ni bilo mogoče uvesti norm. Zbirajo pa podatke, ki bi v bodočnosti eventualno omogočili preiti na delovne norme tudi v teh oddelkih. Z izpolnitvijo delovnih postopkov in s pridobitvijo izkušnjami, ki so jih dobili v toku izdelave ter v primeru zahtev in reklamacij delavcev, so se delovne norme izpreminjale, zviševale ali zniževale. Čim bolj so se večala serijska dela, toliko večje je postajalo število delavstva, ki je delalo po normah (že 70% delavcev). Delovne norme veljajo le kot časnice, dokler se ne uvede premijskih sistem plačevanja po dokončno kontroliranih normah, služijo sedaj delovne norme le kot nekako merilo zmogljivosti posameznikov in njihove intenzitete dela. Iz rezultatov v posameznih mesecih je razvidno, da se je proizvodnja povečevala.

Drugi pionirski miting na Pohorju

Druga počitniška kolonija železničarskih otrok Krajevnega odbora železničarjev v Mariboru, ki je mudi na počitnicah v koči F. D. železničarjev na Pohorju, je v nedeljo 1. septembra priredila krásno uspeh miting.

Ze dopolnje je prispele večje število izletnikov h koči, med njimi tudi stari pionirčkov, ki se nahajajo na počitnicah. Popoldne so nastopili na odru, ki je bil okrašen s planinskim cvetjem, s izbranim sporedom. Pionir Dušan se je v svojem

Tovarna »Zmaj« v Ljubljani je povišala stare delovne norme

Ze nekako pred 15 leti je bil v tem podjetju uveden sistem akorda. Delovne norme so bile postavljene za vsa produkcijska dela in sicer od izstiskanja baterijskih mošnjikov do etiketiranja že izgotovljenih baterij. Vsi so delali po delovnih normah, edino za pomožna dela, t. j. za ključavnice, mizarje in odpremniki oddelek itd. ni bilo mogoče postaviti delovnih norm. Po osvoboditvi so bile delovne norme za nekatera dela zvišane, za druga pa znižane, v splošnem so bile delovne norme iz leta 1939. povprečno zvišane za nekako 20%. Vsi delavci, ki so zaposleni pri produkcijskem delu, so takoj pričeli z delom po normah. Ker je produkcija v tem podjetju čisto odvisna od dobave potrebnih surovin, je zaenkrat nemogoče ugotoviti, v koliko so delovne norme vplivale na povečanje proizvodnje. Kaže pa, da delavstvo v sedmih urah producira prav toliko, kolikor je poprej v osmih urah. Na podlagi delovnih norm so uvedli akordni sistem plačevanja in so zaradi tega delavci z akordnim delom zelo zadovoljni. Vpeljani imajo kosovni akord, to se pravi, da dobi delavec za vsak komad, ki je izgotovljen preko predpisane norme, nagrado, ki se računa z akordno postavko. Tako se je posrečilo delovne norme zvišati in omogočiti večjo povprečno urno produkcijo. Tudi ni več potrebno osebje, ki bi moralo vršiti sicer kontrolo nad storitvijo vsakega posameznika.

Glede sistema dela in plačevanja od strani delavstva doslej ni bilo nikakiga ugovora, vsi so zadovoljni in si iniciativno prizadevajo zviševati produkcijo.

Disciplinska sodišča in sindikalne organizacije

Novi zakon o državnih uslužbenecih predvideva disciplinska sodišča, ki bodo razpravljala o disciplinskih prestopkih uslužbenecv. Ustanova disciplinskih sodišč ni bila neznana tudi staremu zakonu o uslužbenecih. V čem se bistveno razlikujejo disciplinska sodišča v novi zakonodaji od prejšnjih? Razlika je prav v njihovem demokratskem karakterju. Zakonodajec je z doslednim izvajanjem principa demokracije skozi vse naše ustanove in oblike dela tudi pri instituciji disciplinskih sodišč ustvaril ta načela.

Element demokratsčnosti v delu in sestavi disciplinskih sodišč pride do najpopolnejšega izraza s sodelovanjem predstavnikov sindikalnih organizacij. Sodišče sestoji iz treh članov; od teh delegira sindikalna organizacija enega predstavnika in njegovga namestnika. Izjema je samo v višjem disciplinskem sodišču pri Predsedstvu vlade FLRJ, kjer imenuje člane predsednik vlade. To pomeni, da je uslužbenec samim preko njihovih predstavnikov svobodnih sindikalnih organizacij dana pravica sodelovanja v teh, obenem s tem pa je dana tudi možnost kontrole nad delom teh sodišč. Poleg načela neodvisnosti sodnikov v delu in sojenja po svobodnem sodniškem prepričanju daje sodelovanje predstavnikov uslužbenecv samih polno garancijo za neodvisnost in samostojnost v delu teh sodišč. Glavni odbor ESZDNJ je v svoji okrožnici o načinu volitev predstavnikov sindikalnih organizacij v disciplinska sodišča predvidel, da bodo v disciplinska sodišča druge stopnje prišli predstavniki višjih sindikalnih forumov — tajništva zvez, oziroma osrednjih odborov. Na ta način bodo vsi sindikalni forumi izvajali večjo kontrolo nad delom predstavnikov sindikalnih organizacij, kateri bodo morali o svojem delu obveščati svoje višje sindikalne forume.

Napačno pa bi bilo, če bi na to vprašanje gledali enostransko. Glavna zamisel ni v tem, da se sodiščem zagotovi samostojnost, ki jim je že z zakonom zagantirana. Tu je drugi mnogo globlji razlog, da so se pri organizaciji disciplinskih sodišč angažirali tudi višji sindikalni forumi. Ta razlog izhaja iz razumevanja pomembnosti dela disciplinskih sodišč, kakor tudi vlogo, katero morajo le-ta odigrati v izgradnji in utrditvi novega državnega aparata.

Kazni, katere izrekajo disciplinska sodišča, njihova teža in dalekosežnost posledice (vse do odpustitve iz službe), kažejo veliko odgovornost teh sodišč. Toda vse njihov pomen ni v tem, koliko in kako bodo kaznovali. S stališča splošnih interesov je njihov pomen mnogo globlji. Po temtakem je treba za pravico obsto-

ja disciplinskih sodišč in za potrebo sodelovanja predstavnikov sindikalnih organizacij v njih iskati potrdila in karakterju disciplinskih prestopkov, katere zakon predvideva in za katere se izrekajo kazni. V členu 65 zakona so naštetih zlasti težji primeri prekrškov. To so v glavnem sledeči: birokratizem, zloraba položaja, vse vrste škodljivih dejanj, kršitve delovne discipline, brezdusen odnos do strank, sabotaža v delu, zavestno oviranje ekspeditivnosti dela, malomarnost pri štednji materiala, premalo budnosti in kontrole pri delu itd. Naravno, da s tem naštevanim zakonodavec ni izključil tudi drugih pojavov, ki se lahko vnesajo pod navedene primere. Če v celoti pregledamo vse te prestopke, vidimo, da so to pojavi, zaradi katerih naša administracija še vedno trpi od brezdusnega birokratizma in da zaradi njih v mnogem trpi škodo tudi gospodarstvo samo. V prvi vrsti pa ti pojavi ovirajo hitro in pravilno izgradnjo novega državnega upravnega aparata. Če premitrno vprašanje sodelovanja predstavnikov sindikalnih organizacij v disciplinskih sodišč s tega stališča, bomo razumeli, da to sodelovanje ni nič drugega, kakor dosledno izvajanje skrbi sindikalnih organizacij, da pomagajo ljudski oblasti pri izgradnji novega državnega aparata in izboljšanju organizacije dela v ustanovah. Našim sindikalnim organizacijam te stvari niso neznanе. Nasprotno, tekmovalje naših sindikatov po ustanovah je prav v znamenju odločne in brezkompromisne borbe proti vsem takim pojavom.

Sindikati bodo v disciplinska sodišča vključili izvoljene predstavnike, ki bodo kaznovali králce in sabotejere. Sindikalne organizacije morajo braniti svoje člane, toda to ne pomeni, da bodo v primeru, če se je njihov član znašel na drugi strani, pasivno do prekršitelja. Prav v tem tudi obstoja zaščita ogromne večine članstva in to bo doprineslo, da se pravilno kaznujejo posamezni kršitelji. Tudi to je eden od načinov, da se uslužbenci v okviru svojih sindikalnih organizacij prevzajajo in usposablajo za izvrševanje svojih dolžnosti v novih odnosih. V ustavi FLRJ je rečeno, da se bo država v uresničevanju svojih nalog naslanjala tudi na sindikate. Zakon o državnih uslužbenecih pa še posebej pravi, da je za uresničitev postavljene naloge potrebno polno sodelovanje državnih organov in sindikalnih organizacij. Če nam je zakonodavec dal pravico, da preko svojih sindikalnih organizacij predlagamo najboljše in najzavrednejše za pohvale, nagrade, napredovanja in druge privilegije, nas je dosledno temu poklical na pomoč tudi v borbi proti vsem onim, ki se do nove ljudske države slabo obnašajo.

Razvoj našega šolstva od osvoboditve do danes

Tiskovna konferenca po vprašanjih našega šolstva, ki se je pred nekaj dnevi vršila pri ministru prosvete, dr. Ferdinandu Kozaku, je osvetlila gigantske napore in uspehe naših oblasti v tej, za delovno ljudstvo tako zelo pomembni smeri. V naslednjem prinašamo nekaj podatkov s te konference.

Štiriinštoto divljanje okupatorjev in domačih izrzkov tudi našemu šolstvu ni prizaneslo. Požgane, porušene in demoliirane šole, uničena učila in oprema ter razbit in razpršen kader učiteljev in profesorjev, to je bila dediščina, ki jo je ministru za prosveto prevzelo od okupatorja. V krajih, kjer so vladali Nemci, je bila poleg tega še množica dorasle mladine, ki je bila takorekč nepismena, ker so Nemci takoj po svojem prihodu ukinili vse slovenske šole.

Ljudska oblast, ki je na osvobodjenem ozemlju že med okupacijo poskrbela, da so šole nemoteno delovale, se je takoj po osvoboditvi vrgla na delo s sledečimi perspektivami: 1. obnoviti šole in jih urediti v tem smislu, da bodo dostopne najširšim ljudskim množicam; 2. izboljšati naše šolstvo in dvigniti kulturno raven vsega ljudstva; 3. vzgajati mladino v zavedne državljane v smislu pridobitve naraščajoče osvobodilne borbe. Pri teh prizadevanjih uspehi niso izostali.

Osnovne šole so že sedaj odprte skoraj v istem številu kot pred vojno

Z obnovitvenimi krediti in s pomočjo ljudstva so bile v preteklem letu obnovljene vse šole razen tistih, ki so bile popolnoma porušene. Te bodo obnovljene prihodnje leto. Pri tem je prišlo do izrazite izredne razumevanja našega ljudstva, zlasti podeželskega, za naše šole. Podeželsko ljudstvo je za obnovu šol pokazalo več smisla kot pa za obnovu lastnih stanovanj. Le tako je bilo mogoče, da so osnovne šole že sedaj odprte skoraj v istem številu kot pred vojno. Pri obnovi opreme so se izkazale razne tovarne, ki na veliko izdelujejo klop, mize in table po enotnem vzorcu in z njimi zalagajo tudi ostale federalne edince.

Kljub oviram reakcije je danes učiteljski kader vključen v enotno usmerjeno delo v duhu narodno osvobodilne borbe

Pomanjkanju učiteljev se je odpomoglo z uvedbo pomožnih učiteljev, ki so v tromesečnih tečajih dobili osnovno znanje, katerega si bodo v naslednjih letih izpopolnili tako, da bodo postali kvalificirani učitelji. Ti pomožni učitelji so se sijnajo obnesli, v mnogih primerih celo boljše kot nekateri starejši učitelji, ki jih narodno osvobodilna borba ni zajela in zato še niso opustili svoje stare miselnosti. Za te učitelje so se vršili posebni prevzgojni tečaji v duhu pridobitve narodno osvobodilne borbe, tako da je danes v glavnem že vse učiteljski kader vključen v enotno usmerjeno delo in to kljub nasprotovanju reakcije.

Nadaljevalni in izobraževalni tečaji so nadoknadili mladini, ki med okupacijo ni hodila v slovenske šole, to, kar je zamudila. Glede verskih vprašanj vlada načelno, ki je uzakonjena v zvezni ustavi, t. j. vsi učenci, ki se žele učiti verouka, imajo to možnost, po drugi strani pa se ne dopušča izkoriščanja verskih čustev v politične namene.

V cilju, da bi se poskrbelo za zadostno osnovno ljudsko izobrazbo, je naša oblast uzakonila 7 letno obvezno šolanje in sicer štiri leta osnovne šole ter tri leta nižje gimnazije. Zaradi tega se je pri nas dvignilo število gimnazij, ki jih je sedaj 63, dočim so bile v stari Jugoslaviji le v Ljubljani, Kranju, Novem mestu, Celju, Mariboru in Murski Soboti. Večina novih gimnazij so sicer nižje gimnazije s perspektivo prepisane sedemletne izobrazbe, razni industrijski centri, n. pr. Jesenice pa so dobile popolno gimnazijo. Poleg tega odpirajo razna ministrstva še svoje šole in sicer trgovske, industrijske, kmetijske, gozdarske, medicinske itd. Za oficirje je bilo organiziranih dvajset gimnazij, ki so delale samo zvečer. V njih so oficirji v skrajšanem roku nadoknadili znanje, ki je zanje potrebno.

Tudi za profesorje so se vršili razni tečaji s istim ciljem kot pri učiteljih. Tako se je vršil tečaj za prirodoslovje v Ljubljani, za zgodovino v Rogški Slatinji in za slavistiko v Celju, poleg drugih tečajev, ki so jih organizirali sindikati. Za tim visji nivo pouka skrbe tudi prosvetni inspektorji, posebne koristi pa prinaša tesna povezava z univerzo. Univerzitetni profesorji so se z veliko ljubeznijo posvetili znanstvenji pomoči nižjemu proforskemu zboru, izdajaj učbenikov ter delu za izpopolnjevanje izobrazbe strokovnjakov. Učbenike, črtanke in druge učne knjige za gimnazije je pripravila posebna znanstvena komisija.

Dobili smo popolno medicinsko fakulteto

Na univerzi, ki je bila med okupacijo v rokah belogardistov, se je morala izvesti akcija o priznanju in nepriznanju semestrov. Univerza sama se izpopolnjuje in se bo še nadalje izpopolnjevala. Šele po osvoboditvi

se je ustanovila popolna medicinska fakulteta, ki je bila v stari Jugoslaviji nepopolna. Zelo se je razširila tudi tehnična fakulteta. Cdprli so se oddelki, ki jih preje ni bilo. Komitet za znanost je izvedel koordinacijskih učnih načrtov za univerzo in jih prilagodil današnjim potrebam. Vse tri univerze v državi, t. j. beograjska, zagrebška in ljubljanska bodo izenačene.

Ljudskim talentom je omogočeno, da izpopolnjujejo svoje znanje v vrhovnih znanstvenih institucijah

Razvoju znanosti se posveča posebna pozornost. Prosvetno ministruvni vodi vso pomožno akademijo za znanost in umetnost, kakor tudi akademiji za glasbo ter za igralsko in upodabljačo umetnost. Vse te akademije delajo v cilju, da se omogoči vsem talentom, ki se bodo odkrili na terenu, da v teh vrhovnih institucijah nadaljujejo s svojim izobraževanjem. Z istim ciljem deluje tudi šola za umetno obrt. Komitet za znanost je uvedel za vse znanstvene delavce na univerzi in v akademijah zaradi njihove posebne važnosti pri izgradnji države, ker vzgajajo nove kadre profesorjev, učiteljev, inženirjev, zdravnikov, umetnikov itd., posebne dotacije in posebne legitimacije, ki jim dajejo pravico do posebnih prejemkov v obliagu, aprovizacij itd.

Posledice okupacije se poznajo tudi v tem da prihaja zaenkrat iz gimnazij na univerzo razmeroma majhno število abiturientov. Lani leto jih je n. pr. prišlo celo manj kot tisoč. To stanje bo trajalo še kakor tri leta, dočim se računa, da bo v četrtem letu njihovo število naraslo na deset tisoč. Zaradi sedanjega stanja v tem pogledu bo vladalo še nekaj let pomanjkanje strokovnjakov na vseh področjih, zlasti še, ker odhajajo mnogi naši strokovnjaki bodisi v industrijo, bodisi v tehniko kakor tudi v zdravstvo in v druge federalne edince, predvsem v Bosno, tjejer teh kadrov neprimerno bolj primanjkuje kot pri nas.

Mladina se ne vzgaja več s policijskimi metodami, temveč soočilo z načelnih vprašanjih našega šolstva

Ministrstvo za prosveto je prevzelo od socialnega ministrstva vse zavode, ki se tičejo predšolske izobrazbe. Pri tem se je tesno povezal v LMS in AFZ. Mladinska organizacija je v velikih meri pomagala pri ustvaritvi potrebne discipline in reda na šolah. Kadar gre za načelna vprašanja, danes ministrstvo za prosveto ne napravi ničesar več brez sodelovanja z mladino.

Za dilaštvo se odpirajo internati in menze, pri čemer igrajo važno vlogo organizacije AFZ in sindikati. Letos se bo pristopilo tudi k štipendijam. Velike težave pa so še s stanovanji za visokošolce. V prihodnjem budžetu je predvideno 2 milijona dinarjev za štipendiranje v inozemstvu. Mnogo študentov in vajencev že študira na Češkem ter v Franciji, letošnji jesen pa je odšlo okrog 50 študentov v Sovjetsko zvezo, kjer bodo na njene stroške študirali štiri do pet let. Glede inozemskih štipendij lahko računamo na Češko, Sovjetsko zvezo, Francijo in še na nekaj držav.

Iz vsega navedenega je razvidno ogromno delo in veliki uspehi, ki so bili doseženi na polju šolstva v kratki dobi od osvoboditve do danes. Ti uspehi niso nič manjši, čeprav je moral nivo pouka v splošnih poveljih razmerah nujno nekoliko pasti, kakor tudi ne, če so bili letošnji učni uspehi slabši kot običajno, kar je prav tako pred vsem le posledica splošnih poveljnih težav.

Dvig učnega nivoja in materialnega stanja vzgojiteljev — cilj naših prosvetnih oblasti v bližnji bodočnosti

Za bodočnost je predvidena še večja skrb pred vsem v pogledu dviga učnega nivoja, izdelave učil, dviga nivoja izobrazbe učiteljev, profesorjev in znanstvenih delavcev in akademiji znanosti in umetnosti. Za izdelavo učil se pripravljajo posebna tovarna. Ta problem je težak, ker je treba imeti delavnice, ki bodo delale naprej vsnukite učil. Ti osnutki bodo šli v množično izdelavo šele potem, ko bodo odobreni od posebnih pedagoških komisij.

Tov. minister je napovedal za v bodoč tudi povečano skrb za dvig materialnega stanja učiteljskega in proforskkega kadra, pri čemer so bile do sedaj postavljene meje, preko katerih se vsled potrebe časa in obnove ni dalo iti. To velja zlasti za učitelje v oddaljenih krajih, v hribovskih vaseh, kjer se težko živi. »Naša skrb je«, je dejal tov. minister, »da se deajo našim vzgojiteljem potrebna materialna sredstva, da bodo lahko igrali tisto vlogo, ki jo morajo igrati, kakor tudi, da ne bodo več nekakšni proletarci, kot so bili v stari Jugoslaviji, kjer je bil to najslabši stan in kjer je bilo zanje najslabše preskrbljeno. Naša tendenca je, poskrbeti za ta stan, čim nam bodo darte za to možnosti«, s čimer je zaključil konferenco.

TAKO DELAJO V SOVJETSKI ZVEZI Umetniško udejstvovanje sovjetskih sindikatov

V sindikalnih klubih, dvorah kulture, v kulturnih oddelkih tovam in podjetjih se uči na stotine članov krožkov za umetniško udejstvovanje — ljubiteljev glasbe, dramatike, recitiranja, petja, plesov.

Sovjetski sindikati nudijo vse pogoje za maksimalen razvoj umetniškega udejstvovanja delavcev. V vodstvo krožkov ljubiteljev umetnosti so pritegnili znane pedagoge, dirigente, režiserje, pevce, vodje. Vidni sovjetski umetniki, znameniti umetniki in glasbeniki nudijo vso svojo pomoč tem krožkom, orkestrom, ansambliom.

V sindikatih obstaja tradicionalni letni pregled umetniškega udejstvovanja. Običajno traja pregled nekaj mesecev. Začenja se neposredno na podjetju, kjer se izberejo najboljši krožki in solisti za nadaljnji mestni pregled. Mestne nadzorne komisije odbirajo najboljše umetnike za republikanski pregled in končno se določijo kandidati za zaključne koncerte v Moskvi. Takšne vsezevne preglede vodi VCSPS skupno s komitetom za umetniško delo pri Sovjet. ministrov SSSR.

V preteklem letu se je vršil vsezeveni pregled udejstvovanja zborovskih kolektivov in pevcev-solistov. Ta pregled se je izpremenil v praznik ljudske ustvarjalnosti; na tem pregledu je sodelovalo 10.000 zborov in vokalnih krožkov, v katerih je sodelovalo nad dve sto tisoč ljubiteljev petja. Najboljši kolektivi, katere so odbrale predne komisije v republikah in oblastih, so pripotovali v Moskvo. V lepi dvorani Doma republik in v Veliki dvorani konservatorija so pokazali svoje pevsko znanje in visoko raven muzikalne kulture. Zaključni koncert v Velikem gledališču je zbudil zanimanje vse sovjetske javnosti in zaslužil prekrasne ocene v tisku.

V letošnjem letu se po odloku sekretariata VCSPS organizira pregled muzikalnega in zbarskega udejstvovanja. Organizacijski komitet pod predstvom sekretarja VCSPS Nine Polove je določil čas pregleda od julija do oktobra. Ob koncu oktobra bodo najboljši krožki, ki se bodo odlikovali v mestnem pregledu, poklicani v Moskvo, da pokažejo svoje znanje gledalcem v prestolnici.

Leninski komsomol na Jesenicah

Ko smo na Jesenicah izvedeli, da nas obišče sovjetska igralska družina Moskovski Leninski komsomol, smo se čutili izredno počašene.

Pred tovarno so se zbrali številni kovinarje, da pozdravijo drage sovjetske goste. Delavcem in nameščencem so se pridružili mladinci z Jesenic in bližnje okolice, ter ostali Jeseničani. Sprejem je bil nad vse priščen. Oba avtobusa, ki sta pripeljala sovjetske igrorce iz Ljubljane, so dobesedno zasuli s cvetjem.

Po sprejemu pred tovarno so se gosti v spremstvu številne množice, ki jih je ves čas navdušeno pozdravljala, napotili v »Prl-tov dom«. Velika dvorana je bila do zadnjega kotička nabito polna. Goste, ki so se zbrali na odprtem odru, je množica navdušeno pozdravljala. Godba jim je v pozdrav zaigrala sovjetsko državno himno. V imenu kulturnih delavcev Jesenic jih je pozdravil tovariš prof. Mahnič. Poudaril je, kako srečne so kovinarske Jesenice, da imajo priliko pozdraviti v svoji sredi tako velike umetnike.

Moskovski Leninski Komsomol je nato igral veselolgo »Dvojčiki, iz časa slavne ruskega vojskovodje Suvorova. Neprekosljiva igra je osvojila vse gledalce. Tako podajati zamorejo le umetniki, nasledniki slavnih Hudožestvenikov. Jeseničani smo tem umetnikom iz dna srca hvaležni za izreden užitek.

Člani sovjetskega gledališča Leninski komsomol na Jesenicah

Predhodni pregled obeta, da bo zanimiv. V začetku 1946. leta je v sindikalnih klubih in dvorah kulture delalo 4800 simfoničnih in godalnih orkestrrov, orkestrrov na pihala in s harmonikami. V teh orkestrih sodeluje nad 55 tisoč ljudi. Zborovskih krožkov je okoli 3 in pol tisoč; v njih sodeluje 64 tisoč ljudi.

Med tem velikim številom krožkov je mnogo takih, ki dosegajo umetniške kvalitete.

V klubu sindikata gradbenikov v Leningradu dela ves orkester starih ruskih instrumentov — gosli. Etnografska in muzikalna vrednost tega kolektiva je zelo velika. Delavcem - gradbenikom, ki sodelujejo v tem kolektivu, je uspelo dvigniti godbo starihskih epskih pesmi stare ruske preteklosti.

Muzikalno udejstvovanje je zelo pestro in raznoliko. Poleg orkestra starihskih guslarjev najdemo drug kolektiv, na primer simfonični orkester moskovske zveze delavcev višjih šol. S prvim poklicnim mlajstvom izvajajo komplicirane programe klasičnega in sodobnega repertoarja. Zelo uspelo delo orkestra je izvajanje opere angleškega komponista Porselja »Didona in Eneja«.

Originalni ansambl havajskih gitar obstaja v klubu železničarjev v Sverdlovsku. V dvorcu kulture moskovske tovarne avtomobilov »Stalin« delo godalni orkester in ansambl bajenistov in akordeonistov, ki dajejo najbolj kompliciran koncertni repertoar. V mnogih podjetjih Ukrajine delajo prav tako umetniški ansambl banduristov, kobzarov. Narodni ansambl, ki se bavi s starihskim gruzinskim instrumentom gonguru, imajo v klubu Tbiliske tovarne za izdelovanje parnih hroštev in v Kitajski tkalski tovarni.

Odlični kolektivni ljudske pesne umetnosti obstojajo v sindikalnih klubih Latvije in Estonije, v Baku, Taškentu, v podjetjih Armenije, Gruzije, Belorusije.

Zaključni praznik glasbe in plesa v Moskvi bo brez dvoma velik dogodek v razvoju sovjetske ljudske umetnosti.

M. Levov

Tovariš V. Arkadij nam je v domačem jeziku recitiral pesem »Mrtvi proletarici«. V zahvalo in priznanje so mu gorej kovinarske šole KID — Jesenice izročili umetniško izdelano plaketo partizana. Ko navdušeno in nikakor ni hotelo biti kraja, je recitiral še pesem »O Titu«.

Ko so sovjetski igralci odhajali, se je v njihovem imenu poslovil tov. Kormanov. Nonovce so se viharne manifestacije za nerazdružljivo bratstvo, ki je bilo skovano v najtežjih časih in bo ostalo trajno. Nastopili so novi časi, ko nam bratsko ljudstvo iz vzhoda prinaša visoko umetnost, kakršne še nismo imeli prilike gledati in poslušati. Na lestve oči smo se prepričali, da je lažna vsa dvaisletnja propaganda, ki smo jo imeli v stari Jugoslaviji vsak dan priliko čitati in poslušati, češ, da v državi socializma kultura propada. Prepričali smo se o nasprotnem, da je Sovjetska Zveza po Oktobrski revoluciji doživela močnega kulturne razcvit.

Razvoj gledališča Moskovski Leninski komsomol pa ima za našo ljudsko kulturo še posebno poučen pomen, saj je to gledališče nastalo iz zveze mladih delavcev in delavk moskovskih tovam in poklicnih igralcev, ki so izšli iz šole velikega Hudožestvenega teatra. To nam je primer, katršne tvorne sile skrivja v sebi ljudstvo in kakršne možnosti razvoja prinaša za kulturo marksistično-leninistična ideologija.

Z.

Člani sovjetskega gledališča Leninski komsomol na Jesenicah

je sindikat tisto orodje, ki naj pomaga delovnemu ljudstvu k čimprejšnjemu izboljšanju položaja z dvigom produkcije, z uvajanjem tekmovalnega načina delat. S kulturnim dvigom delavskih množic. Danes so Enotni sindikati glavna opora delovnega ljudstva pri izgradnji ljudske države. »Pod novimi pogoji ljudske oblasti, ko prevladuje državni gospodarski sektor kot resnično narodno gospodarstvo, pripada ena najvažnejših vlog sindikatam kot voditelju ljudskih delovnih množic, kot osnovnemu pomagacu v organizaciji proizvajalnih sil, v organizaciji državne in zadržane nabave in razdelitve blaga.« (M. Marinko.)

Ljudska oblast — pogoj, temelj in porok lepše bodočnosti delovnega ljudstva

Delavski razred je skupno z vsem delovnim ljudstvom gospodar nove Jugoslavije, nosilec ljudske oblasti. Z zmagom v narodno osvobodilni borbi in s prevzemom oblasti je delavski razred zmagovito zaključil borbo za svoje pravice. V novem, spremenjenem družbenem in gospodarskem stanju se je spremenil tudi ves način dela in odnos do dela. Delo je v novi Jugoslaviji osvobodeno izkoriščanja. Zato je postalo čast in dolžnost vsakega državljanca nove Jugoslavije ter vir napredka in boljše bodočnosti. Z organizacijo vsega gospodarstva pred novimi pogoji ljudske oblasti in z dvigom produkcije v vseh panogah gospodarstva

preko predvojnne višine smo postavili bazo za načrtno urejevanje našega gospodarstva. Vse važnejše panoge gospodarstva so v ljudskih rokah, privatni sektor pa je pod ljudsko kontrolo. Z ozirom na pomembnost so podjetja podeljena na zvezna, republikanska in lokalna. To je bilo potrebno zaradi nalog, ki jih bodo ta podjetja vršila za skupno korist vse Jugoslavije v novem načrtu.

Za načrtno gospodarstvo je potrebna evidenca storitve dela vsake panoge industrije. To evidenco storitve pa daje delovne norme. Zato je nemogoče načrtovanje brez določenih norm. Delovne norme so nov način dela v gospodarstvu ljudske države. One dajejo delavstvu možnost, da razvije vse svoje sposobnosti kakor tudi tekmovalni polet; dvigajo tehniko in produktivnost dela ter s tem jetačajo gospodarsko moč države in obenem dvigajo življenjski standard. Uvedba delovnih norm sprovača v življenje načelo: vsak naj da skrupnosti vse svoje sposobnosti, skupnost naj da vsakomemu posamezniku plačilo po njegovih zaslugah.

V novi Jugoslaviji, kjer vlada ljudska oblast, se rušijo in lomijo vse stare oblike življenja in dela. Nov način življenja zahteva nov odnos do dela, nove načine dela. Za delovno ljudstvo Jugoslavije velja načelo: Čim več in čim boljše bomo delali, tem boljši bodo naši življenjski pogoji, tem prej bomo dosegli boljše življenje.

NOVA JUGOSLAVIJA

Taka gospodarska politika bi nujno trajala državo v inflacijo. Vsaka obnova bi bila otežkočena, če ne popolnoma onemogočena. Gospodarska politika ljudskih oblasti pa stremi za tem, da s pomočjo delovnega ljudstva, v prvi vrsti delavcev, z njihovim dvigom produktivnosti, s stalnim povečanjem produkcije, z zmanjševanjem produkcijskih stroškov, s skrajšanim odpadkom ter s čuvanjem materiala nižja cena proizvodov in s tem viša realno mezdo delavcem. Če trboveljski rudarji zvišajo normo, povečajo produkcijo, znižajo produkcijske stroške, s tem znižajo ceno premoga, ki povzroči padec cen vseh izdelkov naše industrije, bodisi oblačilne, živilske itd. S tem se ob isti plači zviša kupna moč vsega delovnega ljudstva. Na znižanje cen vplivajo tudi drugi posegi ljudske oblasti v organizacijo našega gospodarstva. S tem, da ljudska oblast odpravlja v trgovini posrednika med proizvajalcem in potrošnikom, zlasti gostista in obenem delovno ljudstvo samo organizira razmerno proizvodov preko nabavnih in prodajnih združenj, država pa z ustanovo državnih trgovin regulira in pooblija cene, daje delovnemu ljudstvu ogromno koristi. Ne samo, da se za to način

dviga kupna moč širokih plastj ljudstva, temveč ima taka gospodarska in trgovinska politika še veliko večji pomen. S tem, ko ljudska oblast izloča iz trgovine posrednika, onemogoča, da bi se s kapitalom, ki ga predstavlja dobiček posrednikov, kreplil privatni sektor gospodarstva. Kakšne uspehe je ljudska oblast v tem pogledu že dosegla, kažejo naslednje primerjave:

Povprečni zaslužek v trgovini tekstilnega blaga je znašal pred vojno 12—15%, danes znaša komaj 3%; v železnini pred vojno 12—15%, danes 4%; nadrobna prodaja je izkazovala pred vojno 25% dobiček, danes le 8%.

Tako je že danes, ko smo komaj začeli celiti rane, ki jih je zapustil na našem gospodarstvu anarhizem kapitalističnega sistema in posledice vojnega razaranja, delavec dobil take pridobitve, ki mu jih more dati edinope ljudska oblast.

Vsak dan in na vsakem koraku se urednicujejo pravice, ki jih zagotavlja delavcu ustava ljudske republike. 20. člen Ustave FLRJ garantira delovnemu ljudstvu vse njegove pravice:

Z gospodarskim in drugim ukrepom pod-

pira država delovno ljudstvo, da se združuje in organizira za obrambo pred gospodarskim izkoriščanjem.

Država štiti osebe v meznem delovnem odnosu zlasti s tem, da jim zagotavlja pravico združevanja, omejuje delovnik, zagotavlja pravico na plačan letni dopust, nadzira delovne pogoje, skrbi za stanovanjske razmere in zagotavlja socialno zavarovanje.

Mladoletniki v delovnem odnosu uživajo posebno zaščito države.

Beseda ustave v ljudski državi ni mrtva črka. Danes se pred našimi očmi sprovača v življenje to, kar ustava dočela.

V stari Jugoslaviji se je moral delavski razred boriti za pravico združevanja, ki so mu jo policijski režim vedno krtili. Stokovne organizacije — delavski sindikati — so bili razdrobljene v več medseboj ločenih organizacij. Protijudska oblast je umetno ustvarjala nasprotstva med delovnim ljudstvom s tem, da je ločila vsemeščence od delavcev, da je izločila vse državne uslužbenice, ki niso bili strokovno organizirani v sindikatu itd. Svojo sindikalno organizacijo je delavstvo uporabljalo kot orodje v borbi za svoje pravice: boljše delovne pogoje, boljše mezde itd.

V Titovi Jugoslaviji ima delovno ljudstvo enotno sindikalno organizacijo, ki je združila vse delavce ter privatne in državne nameščence. Danes, v novih pogojih,

Pogled po domovini

Prva belokranjska tovarna že obratuje. Tovarna za predelavo sadnih sckov »Belsad«, ki je prva tovarna v Beli Krajini, je 9. t. m. začela obratovati. Tovarna je velike važnosti za razvoj sadjereje v Beli krajini.

Maribor se obnavlja. Letos se je pričelo z obnovo Meljskega mostu, ki bo verjetno obnovljen že tekom letošnjega leta. Obnovljenih in popravljenih je tudi že večina šol, glavnina, vodovod ter električni vod.

Mesna pekarna v Ljubljani postaja industrijsko podjetje. Dnevna kapaciteta se je zvišala za več kot 200 odstotkov. Delo se vrši v dveh posadah. Podjetje ima svoje prodajalne ter poleg tega oskrbuje številne ustanove z dobrim kruhom.

Nova industrijska šola v Zagrebu. Industrijska šola »Nikola Tesla« bo pričela ta mesec s poukom, ki bo trajal tri leta. Absolventi bodo po dokončani šoli elektrotehnikarji, strojni ključavnikarji in orodničarji.

Sušaška papirnica je prekorajila predvojno proizvodnjo za 143,1 odst. Papirnica na Sušaču je največje podjetje te vrste v Jugoslaviji. Kvaliteta njenih produktov se kosa s kvaliteto produktov vseh evropskih papirnic. Glavni izdelek tovarne je cigaretin papir. Pred kratkim je bila v tej tovarni prekorajena predvojna proizvodnja za 143,1 odst. proizvodni stroški pa so bili znižani za 9,23 odst.

Gradnja elektroindustrije v Zagrebu. Elektroindustrijski center Elinja v Zagrebu se gradi z veliko naglico. Celotna gradnja je predvidena na 4 etape v roku 6 let, toda kot kažejo dosedanj uspehi, bo gradnja končana že preje. Z gradnjo tega elektroindustrijskega centra bo zasijala električna luč v vsaki hrvatski vasi.

Razstava o našem rudarstvu in kovinarstvu v Beogradu. Zvezno ministruvno za rudarstvo bo 19. t. m. otvorilo razstavo o našem rudarstvu in kovinarstvu. Razstava bo v prostorih tehnične fakultete v Beogradu. Prikazano bo delo za obnovo podjetij ta stroke, kot tudi nadaljni razvoj istih.

6 milijonov kredita za izvedbo hidrotehničnih del v beograjskem okrožju je odobnilo ministruvno za gradnje LR Srbije. Izvedena bo regulacija večine rek.

Zaključna dela pri pančevskem mostu. Rzne dele železniških konstrukcij za pančevski most so izdelale domače tovarne v Mariboru in Slavonskem Brodu. Sedaj se vrše še zadnja in najvažnejša dela: postavljanje gotovih konstrukcij, grajenje in montiranje na obali, na že postavljene stebre in vodi. Ta most se gradi z dragoceno pomočjo sovjetskih strokovnjakov in strokovnih delavcev.

Delavec v subotjski kurilnici za Mladinsko progjo. Delavci kurilnice v Subotici so sklenili, da bodo podarili za Mladinsko progjo s prostovoljnimi delom popravljenemu lokomotivu ter 20 vagonov.

Prvi vlak skozi tunel Majevica. 11. t. m. ob 11. uri dopolden je zapeljal skozi tunel Majevica na Mladinski progji prvi vlak in sicer 40 dni pred določenim rokom.

Obnova cest in mostov v Bosni in Hercegovini. V letu leta 1945 je bilo obnovljeno 29.382 m cest ter 2963 m mostov. Za ta dela je bil odobren kredit v znesku 386.590.214 dinarjev.

Banjaluška mladina bo regulirala reko Vrbas. V Banjaluci se je ustanovila mladinska delovna brigada, ki bo štela 300 mladincev in mladink. Brigada je že začela z reguliranjem reke Vrbas pri Banjaluci.

Povečanje proizvodnje v zavodu »Tit« v Sarajevu. V tem zavodu se je proizvodnja povečala in izboljšala zaradi postavitve norm. Iz objavljenih rezultatov v prvi periodi novembarskega tekmovanja se razvidi, da je visok odstotek delavcev precej prekorajil normo.

V Treplju je otvorjena strokovna šola za rudarje, ki bo usposabljala mladi kader rudarjev. Učenci bodo imeli v šoli popolno oskrbo. Ta šola je važen korak k napredku naše industrije. Zmanjšalo se bo tudi število nesreč, ki se dogajajo vsled nestrokovnosti rudarjev.

Ibarska progja bo zgrajena pred predvidenim rokom. V teh dneh bo izročena prometu druga zveza Beograda s Skopljem čez Kraljevo in Kosovski Mitrovico, ki bo omogočila boljšo oskrbo novopazarškega okrožja. Rok za dovršetje proge je bil določen za 20. oktober, vendar bo zgrajena po zaslugi delavcev in voditeljev nekaj dni prej.

Gradnja novih osnovnih šol v črni gori. V cetinskem okraju se grade 4 nove osnovne šole. Poleg tega se obnavlja 12 poškodovanih šolskih poslopj. Najvažnejša težava obstoja zaradi pomanjkanja delovne sile.

Traktorska postaja v Peći poziva na tekmovanje. Druga traktorska brigada »Narodnega heroja Ramiza Sadičkovića« v Peći je poslala vsem traktorskim postajam v Srbiji poziv na tekmovanje.

Druha obletnica osvoboditve Beograda

Pred dvema letoma v dne med 15. do 20. oktobrom, se je v ognju in dimu, med grmenjem topov, eksplozirajočih bomb, min in granat, v praskelanju pušk in brzostrelk ter stokanju ranjenec in umirajočih dogodil ob sodelovanju naše mlade, v krvavih borbah rojene Titove vojske in s slavo ovcenka Rdeče armade velik dogodek — osvoboditev Beograda.

Brezmejno je bilo takrat veselje jugoslovenskih narodov in vsega svobodoljubnega človeštva, kajti z vsako novo zmago nad razpadajočimi fašističnimi armadami se je v tistih dneh bolj in bolj bližal tako težko zaželeni mir in še bolj težko pričakovana svoboda za vse človeštvo. Vsaka nova zmaga je vivala takrat ljudstvu novih moči in novega pograma, dočim so se sovražnikom vedno bolj majala tla pod nogami.

Toda ne samo to. Osvoboditev Beograda ima globlji in trajnejši pomen.

Beograd! Ni ga bilo v bivši Jugoslaviji bolj osvobojenega mesta. Vse, kar je bilo slabega, je takrat prihajalo iz Beograda, dočim so se plodovi truda in znoja vseh jugoslovenskih narodov neprenehoma stekali v nenasitni Beograd in se niso več vračali. To je bil čaršijski Beograd, središče gospodarskega izkoriščanja, nacionalnega zatiranja in politične neenakopravnosti. To je bila prestolnica izdajalskih Karadjordjevičev in njihovih hlapcev, to je bilo mesto krvave glavnice, mesto, v katerem se je skuhala zloglasna »Obznanca«, šestojanuarska diktatura in na kraju pakt s fašisti.

Toda še v stari Jugoslaviji Beograd ni bil le mesto izkoriščevalske, protiljudske gospode. Nepoznana so junštva beograjskih študentov, ki so neprestano vodili borbo z vsemi protiljudskimi režimi. V zgodovini jugoslovenskih narodov pa je ena najsvetlejših točk 27. marec 1941, ko so nepregledne množice delavcev, študentov, kmetov in svobodoljubnih meščanov preplavile široke glavne beograjske ulice kakor narasla reka, zahtevajoč resnično ljudsko vladno in vojno zvezo s Sovjetsko zvezo. Tedaj je oril po beograjskih ulicah en sam klic: »Bolji rat, nego pakt.«

To je bil drugi Beograd to je bil Beograd delovnega ljudstva.

V teku krvave okupacije je Beograd še enkrat na najokrutnejši način pokazal svoje staro, protiljudsko, izdajalsko in ubijalsko lice. To je bil Beograd Ačimovića, Nedića, Ljotića, Draže Mihajlovića in drugih izdajalcev. Ta doba, doba gestapovskih mučenj, specialne policije, koncentracijskih taborišč na Banjici, Jajinci in na Sajmištu ter mučenja in ubijanja, to je doba, ki bo Beograđanom in vsem našim narodom ostala v najstrašnejšem spominu.

20. oktober pomeni dokončni zlom starega protiljudskega Beograda in vstajenje drugega, delovnega Beograda.

Namesto starega, čaršijskega Beograda je vstal nov Beograd — prestolnica nove demokratične in federativne Jugoslavije, sedež najvišjega predstavništva demokratične ljudske oblasti, čvar velikih demokratičnih in nacionalnih pridobitev naše borbe, Beograd, brez kakršnega ne bi bilo demokratičnih in svobodnih prestolnic po ostalih federalnih enotah, Beograd, brez kakršnega ne bi ml Slovenci danes volili svoje, slovenske ustavodajne skupščine. 20. oktober 1944 pomeni dokončni konec ene izmed evropskih tlačiteljskih prestolnic in rojstvo nove, resnično ljudske, demokratične prestolnice. Za to bo osvobodjenje Beograda ostalo pomembno za vse čase ne le za brate Srbe in ne le za vse ostale jugoslovenske narode, temveč za ves demokratični in svobodoljubni svet.

Pri osvobojevanju Beograda so se ramo ob rami borile jedinice vseh jugoslovenskih narodov skupno z bratsko in junaško Rdečo armado. Beograd ne bi bil osvobojen, če ne bi bili jugoslovenski narodi tako složni in enotni, kakor tudi ne, če ne bi imeli tako močnega, zvestega in nesebičnega zaveznika, kakršen je Sovjetska zveza. Zato je osvoboditev Beograda simbol bratstva in enotnosti jugoslovenskih narodov. Kri naših in sovjetskih borecev, skupno prelita na beograjskih ulicah, pa je zapечатila nerazrušljivo zvezo nove Titove Jugoslavije s Sovjetsko zvezo ter večno bratstvo in prijateljstvo med sovjetskimi in našimi narodi.

stopa kljub različnim krinkam in različnim geslom doledno enotno in da ima tudi enotni cilj. Ta cilj je, ponovno zaslužiti ljudstvo, spraviti ga ponovno v odvisnost od maloštevilne pešice izkoriščevalcev, zlasti pa v odvisnost od inozemske reakcije. Procesa kaže, da se niso obtožnici strašili uporabiti v ta namen vseh sredstev, tudi ne sodelovanja z okupatorjem, z inozemsko reakcijo in domačimi izdajalci, tudi ne zlorabljanja verskih čustev ljudstva in celo ne najhujšega vseh zločinov; to je izdajstvo nad lastnim narodom. Tako nam obe ti dve razpravi dajeja obnem dragocen pouk, da je potrebna še vedno skrajna bud-

nost proti delovanju reakcije, ki danes zlasti pod krinko zaščite vere ponovno dviga glavo in hoče doseči na vsak način svoje protiljudske cilje.

Teh dejstev si mora biti v svesti vsak slovenski delavec, vsak kmet in vsak delovni inteligenčni obredah, ki so padle v Zagrebu in v Mariboru; iz teh dejstev pa mora napraviti logične zaključke, kakor smo jih navedli zgoraj. Ti zaključki so odločna obsodba pritaženega, ljudstvo sovražnega delovanja, kot ga danes še vedno razvija del duhovštine, ki se ne more sprijazniti z dejstvom, da ima ljudstvo v rokah oblast in da je ne bo več spustilo iz svojih rok.

Delovno ljudstvo se zaveda ogromnega pomena volitev v Ustavodajne skupščine posameznih ljudskih republik Jugoslavije

10. novembra se bodo vršile volitve v hrvatski Sabor.

Ljudska fronta Hrvatske, sestavljena iz Komunistične partije, HRSS, iz srbskega bloca ter mnogo neodvisnih članov, ki so preje pripadali raznim strankam, stopa na volitve z jasnim programom, katerega je svojili ves hrvatski narod.

V sedemstoletni zgodovini hrvatskega Sabora je ta vedno predstavljal ustanovo, preko katere so fevdalni plemiči, kasneje pa moderni izkoriščevalci - kapitalisti in fašisti izkoriščali hrvatski narod. Sele 9. V. 1949. se je po 844 letih obnovila hrvatska sverenost z osvojanjem ZAVNOH-a, ki je izdal vrsto zakonov v korist delovnega ljudstva Hrvatske.

Hrvatski narod se zaradi tega dobro zaveda pomena prvih svobodnih volitev v Sabor in stopa na volitve enoten in strljen v Ljudski fronti Hrvatske.

Srbski narod bo 1. novembra izbral svoje predstavnike za Ustavodajno skupščino LR Srbije.

Ljudska fronta Srbije, na čelu s Komunistično partijjo, je vodila srbsko delovno ljudstvo skozi štiriletno osvobodilno borbo in ga pripeljala v svobodo. Zato bo srbski narod volil kandidate, ki jih je postavila Ljudska fronta Srbije, ker ve, da si s tem gradi srečnejšo bodočnost.

3. novembra bodo volitve v Ustavodajno skupščino LR Črne gore.

Črnogorsko ljudstvo hoče z enodušno ideležo na volitvah izpolniti prisego svoji slavni preteklosti in narodnim herojem, ki so padali v krvavih borbah za svobodo, katero danes uživa delovno ljudstvo Črne gore.

Delovno ljudstvo LR Bosne in Hercegovine je 13. t. m. izvolilo svoje predstavnike v Ustavodajno skupščino LR Bosne in Hercegovine in s tem dokazalo, da gre po poti k napredku.

Kandidatne liste Ljudske fronte Makedonije so dobile 99,25 odst. vseh oddanih glasov. 22. septembra so se vršile volitve v Ustavodajno skupščino LR Makedonije. Glasovalo je 94.10 odst. volivcev. V 192 volilnih enotah so dobili kandidati Ljudske fronte 191 glasov ali 99,25 odst. Te volitve so smrtni udarec za nasprotnike makedonskega naroda, ki bi radi pod geslom »neodvisne Makedonije« in pod diktaturo Vanče Mihailova odrzali makedonski narod od ostalih narodov Jugoslavije, ter ga pahnil v novo suženstvo. Makedonski narod je s tem enodušno učitil nade raznih reakcionarjev.

Po vseh federalnih enotah LR Jugoslavije stopa delovno ljudstvo na volišča z zavestjo, da pomenijo volitve v Ustavodajno skupščine ljudskih republik velik korak k napredku in blagostanju delovnega ljudstva ter izgradnji naše ljudske oblasti.

SOVJETSKA ZVEZA. — Sporazum glede izmenjave blaga s Švedsko. V Moskvi je bil podpisan sporazum glede vprašani, ki se nanašajo na izmenjavo blaga med ZSSR in Švedsko. V smislu tega sporazuma nudi švedska vlada sovjetski vladi kredit v znesku ene milijarde švedskih kron.

POLJSKA. — Nov volilni zakon. Na XIII. zasedanju Krajove rade narodove je bil po vestranskem obravnavanju sprejet nov volilni zakon za volitve v poljski Sejm, ki v polni meri zagotavlja svobodno izražanje volje ljudskih množic.

I. kongres za proučevanje zgodovine Lužiških Srbov. Kongres je sklenil, da lahko lužiški Srbi organizirajo na vseučilišču v Poznanju znanstveni svet v cilju študiranja in proučevanja njihove zgodovine z ozirom na to, da nimajo svojega lastnega znanstvenega središča.

ČESKOSLOVASKA. — 5000 novih vagonov izdelanih. Narodno podjetje »Tatra« v Kolini, ki je bilo za časa vojne težko bombardirano, let od narodne revolucije do dne 1. septembra je izdelalo 5000 novih vagonov. Produkcija pa še stalno narašča.

BOLGARIJA. — Bolgarski narod se nahaja pred volitvami v Narodno sobranje. Vsepostvoda se vrše predvolilni miting.

RUMUNIA. — Maniuova stranka razpada. Predstavniki skupine ki je zapustila Maniuovo stranko, so izdali manifest, v katerem pravijo med drugim, da so zapustili nacional-zararistično stranko zaradi neiskrene in škodljive politike njenih sedanjih voditeljev, ki skrbijo izključno samo za svoje ozke osebne interese.

ALBANIA. — III. kongres Ljudske mladine Albanije. 16. oktobra se je pričel v Tirani III. kongres ljudske mladine Albanije, ki pomeni veliko manifestacijo dela albanske mladine pri obnovi in izgradnji države.

GRČIJA. — Gestapovski agenti postavljene za voditelje vladnih sindikatov na Kreti. Markulakis in Vuoriohtis, ki sta bila v začetku leta 1945. obsojena na robijo zaradi članstva pri gestapu, sta imenovana za sekretarja »delavskih sindikatov na Kreti in otoku Mitilene«.

Razprave proti pripadnikom vladnih čet. V Larisi se je pričela razprava proti 98 oficirjem, podoficirjem in vojakom. Obtoženi so veleizdaje, t. j. da so vzdrževali zveze s pripadniki ELAS-a. Vojaki grške redne armade, ki so bili ustreljeni zaradi »podtalnega delovanja« so padli z vzkliki: »Zivela republika!«

Posiljanje angleškega orožja v Grčijo. List »Rizospastis« prinosa članek generalnega sekretarja Komunistične partije Grčije v zvezi z oboroževanjem monarhistov. Članek poudarja, da bodo Britanci naleteli na odpor vsega grškega ljudstva, če bodo še naprej pošiljali vladnim četam zahtevano orožje.

Grška vlada namerava mobilizirati rezerviste. V zvezi z odredbo, ki jo namerava izdati grška monarhistična vlada glede mobilizacije rezervistov ter oborožitve monarhistično usmerjenega prebivalstva, je bivši grški zunanji minister in šef republikanske vlade Sofianopolis poudaril, da bo to povzročilo razširitev državljanske vojne v Grčiji.

SPANIJA. — Četa Francovih vojakov pobegnila v Francijo. Tiskovni oddelek španske republikanske vlade poroča, da je neka četa Francovih vojakov v polni bojni opremini prekorčala mejo in se predala francoskim oblastem.

FRANCIJA. — Za novo ustavo je glasovalo 53 volivcev. Dne 13. t. m. je francoski narod sprejel novo ustavo in se s tem odločil za demokracijo. Sprejete ustave pomeni obnem zmago Komunistične partije Francije, ker se je samo ona resnično zavežala za sprejem ustave, ki pomeni obnem tudi težek udarec reakciji na čelu z De Gaulleom.

ANGLIJA. — Kongres družstva škotsko-slovenskega prijateljstva. Več kot 600 delegatov je prisostvovalo kongresu škotsko-slovenskega prijateljstva v Edinburghu. Kongresu so prisostvovali predstavniki raznih organizacij. Sekretar nacionalne zveze škotskih rudarjev je ob tej priliki izjavil, da je pravi škandal, da je britanska trgovinska izmenjava s fašistično Španijo večja, kakor s Sovjetsko zvezo.

ITALIJA. — Krvav spopad med policijo in delavstvom v Rimu. Delavci, ki so v Rimu demonstrirali proti nameravani odpustitvi 22.000 ljudi, zaposlenih pri javnih gradbenih delih, je napadla policija. V spopadu je bilo ranjenih preko 20 ljudi.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE. 400 milijonov dolarjev škode zaradi stavlke voznikov kamionov. V New Yorku se čutijo težke posledice stavlke voznikov kamionov in pomorsčakov. Zaradi stavk je paraliziran dovoz blaga. Cenijo, da je pustila samo stavlka voznikov kamionov 400 milijonov dolarjev škode.

Umetno pomanjkanje blaga. Predsednik kongresa industrijskih organizacij je na tiskovni konferenci obložil ameriške industrijače, da kopijo v svojih podjetjih za 37,5 milijard dolarjev blaga. S tem ustvarjajo umetno pomanjkanje artiklov, da bi na ta način izzvali ukinitve kontrole cen.

Stavka hotelskega osebja. V 18 washingtonskih hotelih je pričelo stavkatki 5000 namestencev, ki zahtevajo zvišanje plač.

KOLEDARČEK 1947.

Federalni odbor Enotnih strokovnih zvez Slovenije bo tudi letos izdal sindikalni koledarček. Vse podružnice prejmejo te dni tiskovine, ki jih bodo lahko uporabale tudi za naročilnice. Koledarček bo vseboval važne članke za gospodarskega, socialnega, političnega in drugega področja. En komad bo po 20 din, pri naročilu nad dvajset komadov ima podružnica 10% popusta. Odbori podružnic naj čimprej naberejo naročilnice in dostavijo naročilnico Federalnemu odboru Enotnih sindikatov, Ljubljana. Koledarček bo na razpolago v decembru.

Kaj nas učita procesa v Zagrebu in Mariboru

Pred tednom dni sta padli sodbi v procesu proti ustaško-križarskim zločincem v Zagrebu in proti narodnim izdajalcem v Mariboru. V obeh procesih je bila izrečena tudi smrtna kazen, in sicer v zagrebškem proti Lisaku Erihu in dr. Gulinu Pavlu, v mariborskem pa proti razbojniku Bedu Lovrencu. Od ostalih kazni je omeniti kazen odvzema svobode s prisilnim delom za dobo 16 let, ki jo je sodišče naložilo nadškofo dr. Stepincu, kazen odvzema svobode s prisilnim delom za dobo 12 let, na katero je bil obsojen nadškofov tajnik šalić Ivan, v mariborskem procesu pa kazen odvzema svobode s prisilnim delom za dobo štirih let, na katero je bil obsojen generalni vikar za Prekmurje, dekani Ivan Jerić.

Kaj mora zaključiti vsak misleč pošten državljan iz teh procesov?

Predvsem pogubnost izrabljanja vere v politične namene, kar so počenjali na Hrvatskem Stepinac in njegov tajnik šalić, v Prekmurju pa dekani Jerić in njegovi privrženci. Kakor politično udeleževanje duhovštine že v preteklosti ni prineslo nikdar in nikoli nič dobrega, tako se je tudi sedaj pokazalo, da vodi vsako izrabljanje verskih čustev našega ljudstva nezogibno v izdajstvo in zločin. Naša oblast je z obsedbo izdajalskega nadškofo Stepinca in dekana Jerića jasno pokazala, da protiljudskega delovanja ne bo trpela, pa naj bi prihajalo s katere koli

strani, in da bo tudi v bodoče podvzela najostrejšje ukrepe proti takemu delovanju.

Prav tako se je pokazalo pogubno namamljanje domače reakcije na inozemstvo; pokazalo se je, kako so se izjalovili vsi računi na inozemsko intervencijo in na pomoč svetovne reakcije. Oba procesa nazarozno kaže, kako je inozemska reakcija, potem ko je poginjala svoje tuzemske oprede v zločin, le-te pustila na cedilu in jih prepustila njihovi usodi. Zato sta oba ta procesa, zgovoren opomin vsem onim, ki še danes upajo na neko vmešavanje tujih sil v naše zadeve, prav tako pa tudi onim, ki iz inozemstva še vedno vodijo kampanjo proti naši ljudski oblasti in naši novi ureditvi sploh.

Na drugi strani sta pa oba procesa pokazala in potrdila edino pravilno pot, ki jo je izbralo naše narodno-osvobodilno gibanje, to je pot brezkompromisnega boja proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Oba procesa sta razgalila zločinskih nakane okupatorjev, katerih prvni namen je bil iztrebljenje hrvaškega in slovenskega naroda do zadnjega. To svojo nakočno bi bili okupatorji prav s pomočjo domačih izdajalcev nedvomno tudi izvršili, če se jim ne bi postavile po robu zdrave, napredne sile obeh narodov.

Še en pouk, ki je dragocen prav za sedanja doba, nam nudita oba ta procesa. Kazeta nam namreč, da vsa reakcija na-

Primorske žene na prostovoljnem delu

Že v osvobodilni borbi so bile naše žene nad vse zavedne in požrtvovalne. Pravilno so vzgodiie svoje sinove. Vse žene, matere in sestre so se zavedale, zakaj se borijo njihovi partizani.

11. oktobra je prišlo 15 žena iz vasi Prestranek, 26 iz Slavine in 22 iz Koč. Veselo so se lotile dela. Na progri pri Prestranku je treba izkopati nov usek za tir, ki bo vodil čez novi most.

Skupno so izkopalje in naložile 59 kub. metrov materiala. To delo so opravile v 200 delovnih urah. Efekt dela je ocenjen na 8600 lir.

»Z veseljem delamo, saj nas je dosti skupaj.« so dejale. »S skupnimi močmi bomo popravili vse, kar nam je sovražniki porušili. Še več, zgradili bomo tudi novo, česar do sedaj nismo imeli. Na ta način bomo izgradili tudi našo ljudsko oblast.«

Sporazum o praktičnem sodelovanju med svetovno sindikalno zvezo in Ekonomsko socialnim svetom organizacije Združenih narodov

Sekretariat Organizacije Združenih narodov javlja, da je Stalna komisija Ekonomsko socialnega sveta za konsultacijo z ne-državnimi organizacijami, ki je sestavljena iz predstavnikov Sovjetske zveze, Združenih držav Amerike, Velike Britanije, Francije in Kitajske, na skupnem sestanku s predstavniki Svetovne sindikalne zveze dosegla sporazum o proceduri za sodelovanje med Svetovno sindikalno zvezo in Ekonomsko socialnim svetom.

Svetovna sindikalna zveza bo predhodno informirana o projektu dnevnega reda Eko-

nomsko socialnega sveta; dobivala bo dokumente, ki so s tem v zvezi, da bo lahko dajala svoje mišljenje o tem vsem državam — članicam Organizacije Združenih narodov.

Svetovna sindikalna zveza bo lahko ob vsaki priliki branila svoje stališče pred Stalno komisijo in prav tako bo lahko predlagala nove točke dnevnega reda Ekonomsko socialne komisije in sicer prek Stalne komisije, vsakega člana Organizacije Združenih narodov in preko predsednika Ekonomsko socialnega sveta.

Z novo Bolgarijo se postopa strožje kot z Italijo, ki je bila zibelka fašizma

Na generalni razpravi o načrtu mirovne pogodbe z Bolgarijo je jugoslovanski delegat Moša Pijade opozoril na krivico, ki je bila storjena demokratični Bolgariji s tem, da je niso priznali kot sobojevnisko državo proti Nemčiji, kar je bilo priznano celo Italiji, ki je bila zibelka fašizma. Ako upoštevamo veliko vlogo, ki jo je odigrala Italija v vojni kot glavna zaveznica Hitlerjeve Nemčije in neznačno vlogo Bolgarije, ki je po prekinitvi odnosajev z Nemčijo prispevala sorazmerno svojim silam mnogo več za zmago nad Nemčijo kot Italija, potem se jasno vidi izraz dveh meril, ki jih nekateri delegacije uporabljajo proti bivšim sovražnim državam.

Dvojna metoda postopka je bila uporabljena tudi glede reparacij, ki so neprimerno višje od italijanskih. Angloameriški glasovalni aparat je namreč sprejel sklep, da mora plačati Bolgarija Jugoslaviji in Grčiji 125 milijonov dolarjev v razmerju 1:1, medtem, ko bi morala plačati Italija Jugoslaviji in Grčiji skupno samo 25 milijonov dolarjev. Jugoslovanski predlog, da se spravi na glasovanje zmanjšanje bolgarskih reparacij na 25 milijonov dolarjev, je bil odklonjen.

Glede grško-bolgarske meje bo dokončno odločil Svet ministrov.

Finska bo plačala Sovjetski zvezi 300 milijonov dolarjev

V razpravi o načrtu mirovne pogodbe s Finsko je govornik predstavnik beloruske delegacije Kiseljev o predlogu ameriške delegacije, da se zmanjšajo finske reparacije Sovjetski zvezi na 200 milijonov dolarjev. Poudaril je, da stojijo za predlogom ameriške delegacije, ki hoče kazati širokogrudnost na škodo Sovjetske zveze, politični, ne pa ekonomski razlogi.

Sprejet je bil predlog, da plača Finska Sovjetski zvezi 300 milijonov dolarjev na račun reparacij, vrnila bo področje Pečenge, sicer pa obrzdrž meje, ki so bile dojučene januarja 1941.

Združene države Amerike nečejo vrniti plovnih objektov nit zaveznikoma državama — Jugoslaviji in Českoslovskima — izjavljajoč odkrito, da to delajo zato, da bi prisilili donavske države k izpolnitvi gotovih ameriških zahtev. S takim ravnanjem z malimi državami se ne bi smeli strinjati. Sovjetska zveza smatra take metode ravnanja za nedopustne in bo napela vse sile, da se bo z malimi državami ravnalo človeško.

Vprašanje sklicanja donavske konference — katero zahtevajo zapadni zavezniki — se mora prepustiti donavskim državam samim in ni nobenega razloga za dvom, da bi zaradi tega trpeli interesi zaveznikov.

Toda kljub odločni borbi sovjetskega kakor tudi ostalih demokratičnih delegacij, je anglo-ameriški glasovalni blok preglasoval pri glasovanju o mirovni pogodbi z Rumunijo vse predloge Sovjetske zveze, ki so zahtevali zagotovitev gospodarske obnove in neodvisnosti Rumunije.

Madžarska je doživela poraz vedno, kadar je postala predstraža tujeja imperializma proti slovanskim deželam.

Na plenarni seji mirovne konference, ki je bila posvečena mirovni pogodbi z Madžarsko, je govornik jugoslovanski delegat Stanjo Simić, ki je z zgodovinskimi podatki dokazal, da je Madžarska vedno doživljala katastrofe, kadar se je znašla v boju z drugimi podonavskimi državami in vedno, kadar je postala predstraža tujeja imperializma proti slovanskim deželam, ki jo obkrožujejo.

Z zmago demokratičnih sil je bil ustvarjen predpogoj za sodelovanje donavskih narodov. Sedaj je čas, da krene Madžarska na novo pot.

Po zmagi nad fašizmom je Madžarska začela usmerjati svoje odnose s sosednimi narodi v novi smeri.

Z mirovne konference v Parizu

Dve metodi postopanja z bivšimi sovražnimi državami

Na plenarnih sejah mirovne konference so delegacije razpravljale o načrtu mirovni pogodbi z Italijo, Rumunijo, Bolgarijo, Madžarsko in Finsko.

Trst in Julijska krajina — cilj dolgoletne borbe naših narodov

Šef jugoslovanske delegacije, tov. Edvard Kardelj je ponovno poudaril, da zahteva Federativne ljudske republike Jugoslavije ni slučajna zadeva, ki bi jo postavila Jugoslavija sedaj, izkoriščajoč položaj dežele-zmagovalke, pač pa je to cilj dolgotrajne borbe naših narodov za osvoboditev in zdinjenje. Toda kljub temu je večina v komisiji zaglasovala predlog, da se izročiti Trst na milost in nemilost guvernerju, čeprav bi bilo v skladu s sklepi Sveta ministrov, da se Trst izroči njegovemu ljudstvu. Zaradi tega je nastal res eden položaj: medtem, ko se kolonialni narodi vedno bolj prebujejo ter zahtevajo svobodo in neodvisnost, nastaja v srcu Evrope nova kolonija-Trst. Analiza tega glasovanja dokazuje, da je bila sprejeta taka rešitev le z glasovi prekomorskih držav, medtem, ko so glasovale za jugoslovanski predlog prav najbolj zainteresirane države.

Šef sovjetske delegacije Molotov se je zavzel za ukrajinski in beloruski predlog, naj se vnese v mirovno konferenco določba o prepovedi fašističnih organizacij v Italiji. Takšni člani so tudi v pogodbah z Bolgarijo, Rumunijo, Madžarsko in Finsko. V pogodbi z Italijo je bil ta člen odklonjen, s čimer se demokratične države ne morejo strinjati.

Potem, ko je tov. Molotov govoril o italijanskih reparacijah Sovjetski zvezi, je končno obsojil delitev mirovne konference na zapadno in slovansko skupino, češ, da je naloga mirovne konference vzpostavitev demokratične mira.

Mirovna konferenca ni kompetentna odločiti o podonavskem vprašanju

V razpravi o mirovni pogodbi z Rumunijo je ameriški delegat zahteval, naj se vnese v pogodbo določba, o internacionalizaciji Do-

O reorganizaciji nekaterih sindikalnih zvez

Pred širšim plenomom GO ESZDNJ

18. in 17. novembra t. l. se bo sestel širši plenom Glavnega odbora ESZDN za Jugoslavijo, ki se bo moral poleg ostalih nalog baviti tudi z vprašanjem reorganizacije nekaterih sindikalnih zvez.

Po poldrugetnem obstoju naših sindikalnih organizacij moramo pregledati organizacijsko strukturo naših zvez in izvršiti spremembe, kakršne zahtevajo današnji pogoji delovanja.

Dosedanja enolična struktura strokovnih zvez je odgovarjala času, v katerem se je sindikalni pokret šele formiral. Vsaka sindikalna zveza je organizirala delavce in nameščence gotove panoge gospodarstva ali gotove vrste stalnih ustanov. Na ta način so bili v sestavi ene zveze delavci in nameščenci, ki so bili zaposleni v malih obrtinskih delavnicah, pisarnah na podeželju kot tudi oni, ki so bili zaposleni v največjih tovarnah in ustanovah. Zaradi tega ni bil gotov del članstva prilagojen organizaciji določene zveze tako, kot bi bilo za sindikalno delovanje potrebno. Podružnice v malih podjetjih in ustanovah so životarne od dneva do dneva. Pri njih se sindikalno delo ni moglo razviti, ker so bile maloštevilne z ozirom na članstvo brez sposobnih funkcionarjev in zanemarljive od višjih forumov, ki so posvečali največjo pozornost na področju večjih tovarnah in ustanovah.

Zato se je pokazala kot nujna potreba ustanovitve posebne zveze za delavce v malih obrtih in ustanovah. V posameznih krajih bi obstajale enotne podružnice, ki bi zajele obrtne delavce in raznih poklicev, ki bi se po potrebi delile na grupe po profesijah, n. pr.: grupa krojačev, mizarjev itd. V kolikor bi bila katera teh grup močna in mnogoštevilna, bi se lahko pretvorila spet v podružnico in bi pripadala spet svoji strokovni zvezi.

Ker je splošna (mešana) zveza ponekod že zajela v svoje vrste drobnoborniške delavce, bi bilo priporočljivo, da se ta zveza reorganizira ter se ustanovi zveza vseh delavcev in nameščencev mešane industrije in obrti Jugoslavije.

Posebno vprašanje tvori zveza brivskolasularskih delavcev Jugoslavije. Ta zveza je imela konec julija t. l. 3485 članov v 80 podružnicah. Zveza niti v organizacijskem, niti v finančnem pogledu nima pogojev za samostojen obstoj. Tudi gospodarske naloge države in vprašanje zaščite materialnih in kulturnih interesov teh delavcev ne zahtevajo samostojnega obstoja zveze.

Vprašanje zase tvorijo drobnoborniški delavci po delavnicah v večjih mestih, kjer obstajajo velike podružnice njihove strokovne zveze. Ti delavci bi lahko ostali v svojih strokovnih zvezah, ker se v teh mestih vrši proces grupiranja malih delavnic v večje državne ali združne delavnice. V tem procesu grupiranja jim nudijo strokovne zveze več opore, kot bi jim nudila mešana zveza. S tem ne bi bile zveze večje finančne in organizacijske težave, ker so funkcionari zvez itak dolžni, da obiskujejo velike podružnice v teh mestih.

Z ustanovitvijo zveze za drobnoborniške delavce in za delavce manjših industrijskih podjetij lokalnega značaja bi se rešilo važno organizacijsko vprašanje našega sindikalnega pokreta.

Da bi se vskladile sindikalne organizacije zveze delavcev kovinske industrije in zveze rudarjev za organizacijo državnih gospodarskih podjetij, v katerih so zaposleni člani omenjenih zvez, bi bilo nujno potrebno reorganizirati zgoraj omenjeni zvez.

Iz teh dveh zvez bi bilo treba organizirati tri, ker bi se ustanovila še zveza delavcev in nameščencev železne in mešane metalurgije. Ta bi zajela vse delavce in nameščence v rudnikih železa, mangana, li-

nolita, parita, bakra, svinca, antimona, živega srebra, kroma, boksita in aluminija, potem delavce topilnic in valjarne ter uslužbence odgovarjajočih uprav v ministrstvu. Vsi ti rudniki in podjetja so obdrževalnega značaja in jih bodo upravljale uprave ministrstva za rudarstvo. Delavci, ki so zaposleni v teh rudnikih in podjetjih, so sedaj organizirani v zvezi delavcev kovinske industrije in zvezi rudarjev. Prva zajema delavce topilnic in valjarne, a druga delavce in nameščence rudnikov. Toda v zvezi rudarjev so zajeti tudi delavci iz onih topilnic, katere so v sestavi rudnikov ali pa se — obratno — nahajajo rudniki v njihovem sestavu.

Nova zveza, ki bi se formirala, bi zajela 34 velikih podružnic in bi imela industrijski značaj. Zveza rudarjev bi izgubila približno 30% članstva, a zveza delavcev kovinske industrije približno 22%. Zveza delavcev kovinske industrije bi zajela vse one, ki so zaposleni v podjetjih za predelavo kovanca, a zveza rudarjev bi obsegala samo delavce in nameščence v rudnikih premoaga. Ta zveza bi morala temu primerno spremiti tudi svoje ime. Vse tri, na ta način reorganizirane zveze bi tvorile homogeno celoto.

Podružnice črne in mešane metalurgije bi bile vodene neposredno od Osrednjega odbora Jugoslavije.

Državni uslužbenci so organizacijski problem zase. Organizirani so v raznih zvezah. Nekateri imajo profesionalni značaj kot n. pr. zveza prosvetnih delavcev, v kateri so organizirani v veliki večini prosvetni delavci, ki morajo ostati v njej organizirani tudi v bodoče. Toda nekatere zveze so zajele tudi uslužbence, ki ne delajo v teh profesijah. Zato bo moral širši plenom sprejeti sklep o spojitvi zveze uslužbencev gospodarsko-upravnih in tehničnih ustanov z zvezo uslužbencev pravnosodnih in upravnih ustanov. Nova enotna zveza bi zbrala veliko večino državnih administrativnih uslužbencev. Izvzeti bi bilo treba le uslužbence nekaterih ministrstev in ustanov, ki bi ostali v svojih profesionalnih zvezah, ker predstavljajo večjo in enotnejšo grupo tam, kjer so zaposleni.

Potrebna je tudi reorganizacija zveze denarnih, zadržinskih in trgovskih podjetij ter ustanov. V novo ustanovljeni zvezi ni bili organizirani: delavci in nameščenci prodajnih zadrug, trg. podjetij, uslužbenec ministrstev za trgovino in preskrbo ter uslužbenec oddelkov za trgovino pri mestnih ljudskih odborih v večjih mestih. Uslužbenec denarnih in zadržinskih podjetij pa bi prešil v zvezo finančnih uslužbencev.

V zvezi občinskih podjetij ter ustanov so zajeti uslužbenec ljudskih odborov ter delavci in nameščenci podjetij, ki jih ti ljudski odbori upravljajo. Ker se pa gospodarstvo ljudskih odborov čedalje bolj razvija, so v tej zvezi zastopani raznovrstni poklici. Tako imamo pri nekaterih mestnih ljudskih odborih gradbeni, trgovski in druga podjetja. Delavci teh podjetij naj bi se vključili v zveze dotičnih profesij, katere predstavljajo s svojim delom, n. pr. v zvezo gradbenih delavcev itd. V zvezi delavcev in nameščencev občinskih podjetij ter ustanov naj bi ostali samo oni uslužbenec občinskih oddelkov ter delavci in nameščenci enega dela obč. podjetij, katere vodijo občinski oddelki.

V manjših mestih, kjer je število občinskih delavcev in nameščencev majhno, bi bilo boljše, da se ne bi osnovele podružnice te stroke samostojno, ker nimajo pogojev za razvoj. Prevzela bi jih podružnica, ki bo zajela vse državne administrativne uslužbence ali pa podružnica mešane stroke in obrti. Na ta način bi imela zveza občinskih podjetij ter ustanov majhno število podružnic, ki bi pa imele številno članstvo. Tako bi bili podani dobri pogoji za njih razvoj.

Odstranimo pomanjkljivosti v tekmovanju, kulturno-prosvetnem delu ter organizaciji

Plenum Zveze delavcev in nameščencev živilske industrije Slovenije

29. septembra t. l. se je vršil v Ljubljani plenom Zveze delavcev in nameščencev živilske industrije za Slovenijo.

Iz organizacijskega poročila tajništva se razvidi, da članstvo te Zveze niro narašča. Januarja letos je imela zveza 1776 članov v 27 podružnicah, do konca avgusta t. l. pa je članstvo naraslo na 2520 članov v 44 podružnicah t. j. za 41 odstotkov.

Iz ostalih poročil in diskusije se zrcali volja delavstva, da čimveč doprinese za obnovo domovine in so bili pri tem doseženi lepi uspehi. Pokazali so se pa tudi nedostatki, ki jih je treba odpraviti.

Kritiko zaslužijo delovanje blagajnikov v nekaterih podružnicah. Tak primer je v podružnici v Slov. Bistrici. Blagajnik je že 100 odstotno pobral članstvo, obračunal z osrednjim odborom, dočim tajništvo zveze kljub opominu še ni poslal obračuna. Takih primerov je več, čeprav zaposleno članstvo redno in 100 odstotno plačuje članarino.

Dejstvo je, da se članstvo zaveda nalog, ki jih stavlja pred nas obnavljajoča se domovina. Naredilo je skupno 23.372 prostovoljnih ur za obnovo. Toda sindikalni forumi kljub temu, da se pri njih dela in napreduje, ne pošiljajo poročil nadrejenim forumom. Tako skoraj ni opaziti delovanja krajevnega odbora in Ljubljani. So pa tu krijevalci dela tudi podružnice, ki se zaradi bližine tajništva obračajo v raznih zadevah direktno na tajništvo Zveze, ne pa na KOZ, kar je edino pravilno zaradi načrta porazdelitve dela.

Odpraviti se morajo pomanjkljivosti v tekmovanju. Težave so sicer v lcu, da v

tež stroki še vedno primanjkuje ponekod surovin, toda tudi to stanje se izboljšuje. Imamo primer iz Maribora, da se je podružnica balat tekmovati iz strahu pred brezposelnostjo. Tu bi bila dolžnost podružničnega odbora, da razloži delavcem, da tekmovanje ni konkurenca, ampak nova stalna metoda dela, revolucionarni način dela na vseh področjih delovanja. Sekretar Osrednjega odbora tov. Radič Borislav je orisal namen tekmovanja, ki je v povečanju produktivnosti dela, racionalnem izkoriščanju surovin, strojev, povečanju delovne discipline, v dvigovanju delavskih množic na višjo kulturno raven itd.

V tekmovanju se je izkazala za najboljšo podružnico pivovarna »Union« v Ljubljani, ki je sedaj kandidat za prehodno zastavo Osrednjega odbora. V tej podružnici so proglasili 5 »darnikov-izumiteljev«. Razen v nekaterih večjih podružnicah v Ljubljani in Celju, ki so pokazale tudi največje uspehe, norme še niso vpeljane, čemur se mora posvetiti v novembrskem tekmovanju največjo pažnjo.

Kulturno-prosvetno delo je precej na višini, vendar moramo stremeti, da postane še boljše, ter da pritegnemo k tej izredno važni panogi dela naših množic.

Izvedena je bila reorganizacija nekaterih podružnic, kot so to narekovala potrebe dela. Zaradi maloštevilnega članstva se je ponekod združilo nekaj podružnic, v nasprotnem primeru pa so se nekatere razcepile v več podružnic.

To so samo najvažnejša vprašanja, ki so bila iznešena na plenumu, kateri naj služi izboljšanje in za odstranitev nekaterih pomanjkljivosti, kar se bo tudi zgodilo.

Poštni uslužbenci Slovenije napovedujejo tekmovanje ysem poštnim uslužbencem Jugoslavije

Dne 6. oktobra 1946 se je vršila v Ljubljani konferenca Zveze uslužbencev PTT za Slovenijo. Konferenca je ugotovila uspehe in napake dosedanjega dela ter dala smernice za bodoče naloge.

Ugotovilo se je, da nekatere podružnice prav dobro delujejo. Članstvo podružnice št. 2 v Ljubljani je posvetilo veliko pažnjo kulturno-prosvetnemu delu ter ideološki izgradnji našega sindikalnega kadra.

Tovariši iz mariborske pošte 2 so začeli delati dobesedno na ruševinah, vendar so dosegli do sedaj že lepe uspehe.

Ugotovilo se je pa tudi to, da delo nekaterih sindikalnih podružnic ni na zadostni višini. Krivda tiči v nenačrtni razdelitvi dela, katero vršijo po navadi le tajniki podružnic. Veliko podružnic ne pošilja rednih poročil, v kolikor pa to izvrše, so netočna in pomanjkljiva.

Da odstranijo dosedanje napake in dajo novega poleta sindikalnemu pokretu, so poštni uslužbenec sklenili, da pošljejo vsem uslužbencem PTT v Jugoslaviji poziv na tekmovanje, ki obsega sledeče važnejše točke:

1. Da odstranijo dosedanje napake in dajo novega poleta sindikalnemu pokretu, so poštni uslužbenec sklenili, da pošljejo vsem uslužbencem PTT v Jugoslaviji poziv na tekmovanje, ki obsega sledeče važnejše točke:

Da se prepreči izkoriščanje našega socialnega zavarovanja

Že pred vojno so zdravniki socialnega zavarovanja za nekatere bolezni pošiljali zavarovalnici namreč nimajo možnosti, da bi se uspešno zdravili v kraju, kjer so v službi. Nekateri nimajo primernega stanovanja, drugi nimajo nikogar, ki bi jim v bolezni stregel ali nimajo možnosti, da bi se pravilno hranili. Med vojno in takoj po osvoboditvi je bila možnost pravilne prehrane na podeželju večja kot v mestu in zato je bilo upravičeni odjaj na deželo zelo veliko. Tako so zdravniki dovojevali oditi za nekaj tednov na deželo rekonvalescentem po hudih nalezljivih boleznih, pljučnicah in težjih operacijah.

Letošnje poletje, posebno dokler niso bili dovoljeni dopusti, so na zdravnike socialnega zavarovanja navali predvsem nameščenci. Dokazovali so, da so živčno razvrani, utrujeni in izčrpani. Tako so romali na bolezenske dopuste pod zloglasno diagnozo »neurastenija« in »defatigacija« pogosto tudi delomrneži, agocentrični, samoljubni ljudje, ki so se pa seveda povsod deklarirali kot žrtve udarniškega dela in apelirali na uvidevnost zdravnikov, naj obvarujejo menadomestjive strokovnjake in naj jih pošljejo na deželo na račun socialnega zavarovanja.

Sindikalne podružnice so na takšno š-

1. Utrditev organizacijskega sektorja, ki je predpogoj za dobro izvedbo vseh ostalega dela. Vodenje točne evidence članstva, redno pošiljanje poročil, usposabljanje novih kadrov, tako političnih kot strokovnih. Sindikalne organizacije morajo skrbeti za čimtesnejšo povezavo z ljudskimi odbori ter postati rezervar, iz katerega bo črpala naša ljudska oblast najboljše kadre.

2. Okrepitve kulturno-prosvetnega sektorja, dvigovanje naših kulturnih prireditev na sodobnejši nivo, osnovanje študijskih krožkov ter štalskih grup. Pritegnitev čim večjega števila članstva v fizkulture organizacije, da bomo imeli zdrave in utrjene kadre, kakršne potrebuje obnova in naša JA.

3. Okrepitev in izboljšanje socialnega skrbstva.

4. Pridobivanje članstva za zadrage ter odstranitev vseh škodljivih elementov iz zadržinskih odborov, da dosežemo čim boljše in cenejšo oskrbo našega delovnega ljudstva.

5. Politična in strokovna izgradnja naše mladine, katero moramo pritegniti v vse sektorje dela.

6. Izboljšanje delovanja naših tekmovalnih komisij, ki naj razvijajo udarniški duh v delovnih množicah.

Poštni uslužbenec Slovenije hočejo zastaviti v novembrskem tekmovanju vse svoje sile za obnovo in dvig naše domovine.

O BVESTILA

Jesenice: Kovinarji KID Jesenice-Javniki so za stavkujoče delavce v Trstu naknadno zbrali še 270.151 din, tako da znaša vsota, zbrana na Jesenicah za tržaške delavce 570.151 din.

VSEM FIZKULTURNIM DRUŠTVOM IN SAMOSTOJNIM AKTIVOM

Glavni odbor Fizkulturenega Saveza Jugoslavije je predvidel termine, v katerih se bodo izvedli občni zbori fizkulturenih društev in samostojnih aktivov ter okrožne in federalne skupščine. Termin za izvršitev občnih zborov fizkulturenih društev in samostojnih aktivov je določen od 1. do 15. novembra, Ker nas do tega časa ločijo samo še trije tedni, naročamo vsem fizkulturenim društvom in aktivom, naj takoj pričnejo na svojih odborovih sejah s potrebnimi pripravami za občne zborove.

Na teh sejah naj odbori postavijo sklope: 1. določitev roka, do katerega naj strokovni, gospodarski, blagajniški in propagandni referenti dostavijo svoja izbrana poročila, ki jih bo v svojem referatu zajel sekretar;

2. določiti točen dan in uro ter kraj pričetka občnega zbora in tečajev; 3. določiti kraj, koder tudi predstavniki vseh množicnih organizacij;

4. izvršiti vse tehnične priprave na vodstvo občnega sejnega zasedanja;

5. misliti na pripravo aktivno usmeritev diskusije in kritike o dosedanjem delu;

6. misliti na izdelavo tekmovalnega načrta (gradnja fizkulturenih naprav, vključitev fizkulturenih, registracijo članstva). Paziti je treba pri tem na to, da vsa obsega občnega zbora ne bi križal s kako prireditvijo.

Potrebno je javiti datum občnih zborov na okrožje in Zvezo. Podrobnejša navodila bodo društva še pravočasno prejela. Fizkultura zveza Slovenije Glavni odbor

PLAŠCI IN ZRAČNICE ZA KOLESA

Plašci in zračnice za kolesa so v sedanjem času najbolj potrebni predvsem v območju pomanjkanja teh potrebščin določili v obsegu 45.000 koles od skupnih 250.000 priložnih. Tudi v bodoče v tem pogledu ne bomo brez težav.

Federalni odbor ESZDN Slovenije je v tem pogledu vodil dokaj prebrano in pravično. Glavni odbor ESZDNJ dosegljivo primerno boljšanje. V tem pravcu se je na ministrstvu preskrbe vršila konferenca zainteresiranih ter se bodo plašci in zračnice razdeljevale po sledečnem ključu:

Od skupnega kontingenta doli »Gradiš« 3%, ker zaposljuje v skupnih delavcih iz vseh okrožij, MLO Ljubljana bo prejel od kontingenta 18%, Ljubljansko okrožje 30%, Novo mesto 10%, Celje 15%, Maribor pa 27%. Okrožja bodo napravila razdelilnik za okraje, upoštevajoč predvsem: oddaljenost, važnost stroke, javna prometna sredstva itd.

Vse sindikalne podružnice naj takoj napravijo pomenski seznam potreb plaščev in zračnic za kolesa z navedbo kilometrov oddaljenosti, kdaj je prosilec dobil zadnje zračnice in kakšen je trenutna potreba in nujnost. Seznam naj pošljejo tudi podjetje. En izvod oddajo Okrajnemu LO, enega obdržijo zase, enega pa oddajo KMS-U na sedežu okrajja, s katerim se takoj povežejo v svrhu čim pravičnejše razdelitve. Ministrstvo za preskrbo in v tem pravcu obvestilo okrožne LO z okrožnico št. 475/51 dne 1. oktobra t. l. Podjetja, ki so zveznega značaja, so zavržen za preskrbovana po liniji zveznih gospodarskih uprav, enako rudarstvo, železnica in narodna obramba. Potrebno naj priljajo vse podružnice četudi imajo kontingentu na prijeto v razdelilnik ter bo verjetno za bodoče tudi ta problem rešen.

V desetih dneh je treba izvršiti vse prijave, v petih dneh bo izvršeno nakazilo, do 23. oktobra t. l. pa bo zračnice in plašče ter druge stvari v celoti priprave in razdelitve. Vse prijave in plaščev in zračnic za kolesa so v sedanjem času najbolj potrebni predvsem v območju pomanjkanja teh potrebščin določili v obsegu 45.000 koles od skupnih 250.000 priložnih. Tudi v bodoče v tem pogledu ne bomo brez težav.

Sedanje prijave potreb bodo osnova za razdeljevanje bodočih kontingentov. Dolžnost sindikalnih funkcionarjev kakor organov oblasti je, da jih vodi globok čut odgovornosti in objektivne pravičnosti in naj upoštevajo najbolj oddaljene upravičene in najvažnejše obrate.

OTVORITEV POUKA NA RUDARSKEM ODESKU 288 V LJUBLJANI

Na Državni tehnični srednji šoli v Ljubljani se v šolskem letu 1946/47 odprava rudarski odsek. Po vzoru drugih rudarskih odsekov se prične dne 4. novembra 1946 ob 8. uri.

Prijave za vpis sprejema šolska uprava do petka dne 25. oktobra, ki izdaja tudi vzorce za prijavo.

Prijavi za vpis je priložiti: 1. priložni list, 2. potrdilo o državljanstvu, 3. spričevalo o dovršenih nižji srednji šoli in spričevalo o nižnjem tečajnem izpitu, 4. kratek življenjepisa, ki mora vsebovati udeleževanje v dobi okupacije in delo od osvoboditve do danes, 5. dokazilo o zaposlitvi od polaganja nižnjega tečajnega izpita do danes, 6. karakteristiko LMS, ako prihaja učenec neposredno iz šole, ali pa od sindikalne ali odno politične organizacije, če je že vključen v delo, 7. izvid o aktivnem delu v mladinski delovni brigadi.

Vpisovanje s plačevanjem šolskih pristojbin (kavcija, zdravstveni sklad, zavarovanje itd.) je v ponedeljek dne 28. oktobra t. l. od 9. do 11. ure šolski pisalnik.

Učenec, ki hoče posejati Rudarski odsek Tehnične srednje šole v Ljubljani, morajo imeti dovršeno nižjo srednjo šolo z završnim izpitom in ne smejo preokračati 18 let starosti. V pošto pridoje torej najkasni letniki 1931 do 1932. Na rudarskem odseku Tehnične srednje šole v Ljubljani trajajo pouk takori na ostalih odsekih štiri leta in je teoretičen in praktičen. V tretjem letniku se pouk deli na:

1. oddelek za rudarstvo, 2. oddelek za fužinarstvo, 3. strojno-rudarski oddelek. Vsak oddelek opravlja štiri semestra, četrtim letniku polaga učence diplomski izpit in postane s tem rudarski tehnik. Najposobnejšim rudarskim tehnikom bo po izkazani delovni dobi v rudarski industriji omogočen nadaljnji študij na Tehniški fakulteti.

Za socialno šibke učence je Zvezno ministrstvo za rudarstvo predvidelo 20 štipendij po 1000 dinarjev mesečno. Zato naj reflektanti na štipendijo istočasno s prijavo za vpis vlože tudi prošnjo za štipendijo, ki ji morajo priložiti od davne oblasti prijen izkaz o imovinskem stanju staršev in sebe.

Okraosite grobove v venci Rdečega križa! Za praznik mrtvih bo Mestni odbor Rdečega križa prodajal venci po 25, 50 in 100 dinarjev. V nameni so pripravili na tereni bloki, s katerimi se lahko prebivalstvo naroči na te vence, ter tako podpre veliko dobrodelno akcijo med tednom Rdečega križa. Pod geslom »Pomočite spomin mrtvih v dobrih delih« je v nekdanjo mešana občina, priložila take venci, a je našim tem jasno, da spomin mrtvih takrat ni bil prav nič počasen z dobrih deli. Ker je še izkupilec v korist protivljudskega režima.

V soglasju s ljudskimi odbori, ter ostalimi množičnimi organizacijami bo letos, venci za okraosite grobov prodajali Rdeči križ s pomočjo organizacije AFZ.

Rdeči križ Slovenije Mestni odbor Ljubljana

IZGUBLJENE ČLANSKE IZKAZNICE

Zveza železniških in prevoznih delavcev in nameščencev: Trampuš Stefan, članska izkaznica št. 253354, št. zveze 65354; Tavčar Ivan, članska izkaznica št. 253347, št. zveze 65347; Tomšič Franc, članska izkaznica št. 253353, št. zveze 65353; Gostiljan Jozef, članska izkaznica št. 269559, št. zveze 71599; Divjak Viktor, članska izkaznica št. 269575, št. zveze 71575; Grmovšek Alojz, članska izkaznica št. 269605, št. zveze 71605; Zalar Stanislav, članska izkaznica št. 253363, št. zveze 65363; Švigelj Jozef, članska izkaznica št. 253345, št. zveze 65345; Zadnikar Franc, članska izkaznica št. 253376, št. zveze 65376; Zrimšek Janez, članska izkaznica št. 253393, št. zveze 65393; Verbec Jožef, članska izkaznica št. 253397, št. zveze 65397; Žagar Jozef, članska izkaznica št. 253397, št. zveze 65397; Zalaznik Jozef, članska izkaznica št. 253383, št. zveze 65383; Kržman Janez, članska izkaznica št. 269670, št. zveze 71670; Lesnik Jožef, članska izkaznica št. 220414, št. zveze 72009; Kopčan Alojz, članska izkaznica št. 29577, št. zveze 72577; Velič Franc, članska izkaznica št. 252508, št. zveze 64508; Dobnikar Matija, članska izkaznica št. 252920, št. zveze 64920.

Zdravilo!

Rada se vas spominjam drage tovarišice in ko mi bo čas dopuščal, vas obiščem.

K. B.

Pismo iz Dolenjega Logatca

Drage tovarišice!

Precej drugače je tu v Škofji Loki (mišljen je neki kraj v okolici Škofje Loke) kot je bilo v Dol. Logatcu in moram priznati, da mi je včasih počeno dolgčas. Kot izgleda, je delo v tukajšnjih organizacijah precej zaspano, Organizacija AFZ n. pr. je imela pred kratkim sestanek v restavraciji poleg kolodvora. Voljen je bil nov odbor, ker je sekretarka radi premetstve v Srbijo podala ostavko. Bila sem povabljena na ta sestanek ter sem pri volitvah novega odbora sprejela tajniško mesto. Prav žalostno je dejstvo, da se je tega sestanka od 96 člani udeležilo le 20 tovarišic, kar je za tri okoliške vasi izredno nizka številka. Da je politično delo tu zelo slabo, sem se uverila tudi na nekem drugem sestanku. Delila se je oblika RK. Malo čudna je bita ta delitev, saj so si tovarišice, ki so bile navzoče na sestanku, lahko kar izbirale stvari.

Izpraševala sem za pisarno OF, pa so mi odgovorile, da je predsednik uslužben na

neki žagi. Poizvedovala sem dalje, kje naj plačam članarino. Povedali so mi, da članarino pobira po hišah neki fant. Naročila sem, naj se dotični oglasi tudi pri meni, pa ga do danes še ni bilo. Organizacija ZMS je popolnoma neaktivna in ima pravzaprav le ime. V Škofji Loki sami je v pogledu organizacij nekoliko boljše, vendar je mesto preoddaljeno in ne morem hoditi tja. Gledala pa sem tam igra »Sumljiva oseba«, ki se mi zdi kaj malo primerna za te čase.

Sedaj šele vidim, da je bilo pri nas v Dol. Logatcu le drugič. Saj tudi ni bilo ravno idealno, vendar se je v organizacijah videl napredek.

V časopisu sem čitala o festivalu in se mi je kar dobro zdela, da je Logatec odnesel prvo mesto.

Rada se vas spominjam drage tovarišice in ko mi bo čas dopuščal, vas obiščem.

Zdravilo!

K. B.

F Z KULTURA

S turneje po Češkoslovaški

Prejšnji mesec so člani slovaški železničari svoj kongres v Bratislavi. Prav ta dogodek je ustvaril našim železničarjem možnost, da so s številno fizkultureno ekipo obiskali osvobodeno Češkoslovaško in na več igriščih pomerili svoje sile z novim fizkulturenim rodom v bratski slovaške republiki.

Na sporedi kongresa slovaških železničarjev je bil tudi velik nogometni turnir v izvedbi »Železničarja« iz Bratislave, ki je na to privedel povabil tudi fizkulture iz Sovjetske zveze in Poljske. Zal pa so oboji objavljali svogo prihod, tako, da so razen domačih nogometašev iz Žiline nastopili samo zastopniki FD »Železničarja« iz Ljubljane.

Za nastop jugoslovanskih fizkulturenikov je vladao veliko zanimanje ne samo zaradi tega, ker so bili Slovenci tako redki gostje pri Slovaških, ampak še bolj zaradi dobrega glasu in slovesa jugoslovanskih fizkulturenikov. Prireditelji so za dva najboljšnja udeležence pripravili tudi lepe nagrade.

Ljubljanski »Železničar« je dosegel lep uspeh ne samo s propagandna strani, ampak prav tako tudi s strojnimi spornimi merilom, ker je navezal prisrčne stike z velikim številom slovaških fizkulturenikov. Tudi kot športni tekmeč je postavil dobrega nasprotnika in zavzel med štiri-urnimi udeleženci turnirja drugo mesto. Vsekakor je treba poudariti, da neuspeh, katerega je doživel prvi dan v tekmi proti SK »Bratislava« prav v ničemer ne zmanjšuje te dobre ocene. Ta bratislavski klub je namreč v Češkoslovaški državni ligi na 2. mestu in ga smatrava za najresnejšo kandidata za državnega prvaka. Poleg tega je ljubljanske železničarje